300

Rath 300.

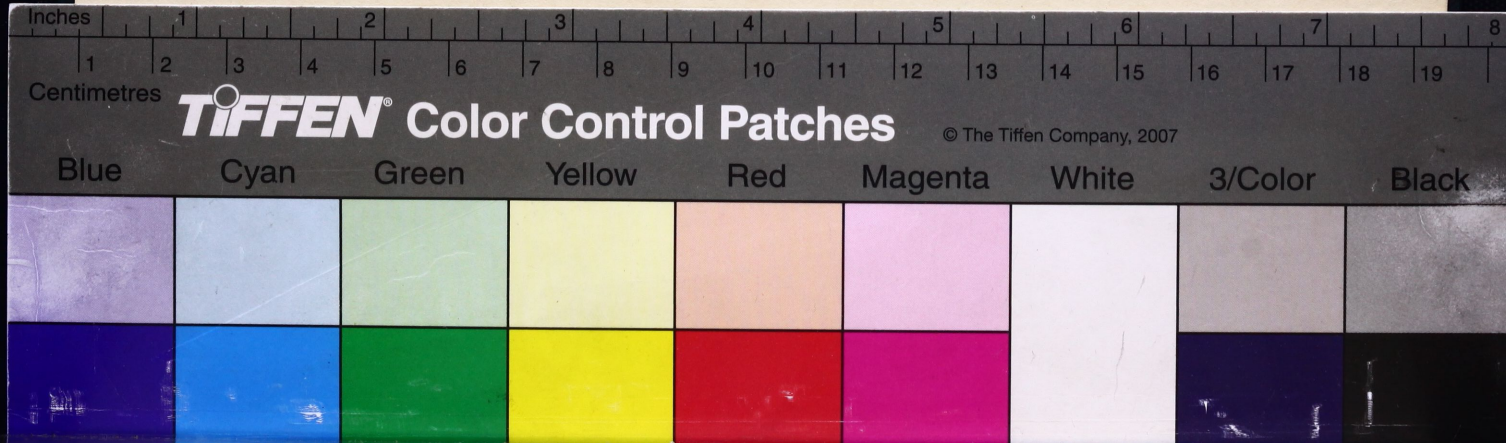
Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

HALOTTI PRÆDIKATIO,

Mellyet tött

SZANTAI POÓTS ISTVAN

Huſzti Lelki Tanító,

Amaz örök emlekezetű, ſzelid, kegyes, eſzes, okos, Iſten-félő, &c.

TEKINTETES ES NAGYSAGOS NEHAI GROFF

REDAI FERENCZ

URNAK;

Bihar és Máramaros Vár-megyéknek örökös Fő Iſpánnyának, meg-hidegedett Teſte felett a' Huſzti Várbéli Templomban, minek előtte a' teſtet bé-tennék a' ſirba;

An. 1667. Die 20. Nov.

SAROS-PATAKON,

Nyomtatta ROSNYAI JANOS. 1668-ben.

HALOTTI PRÆDIKATIO,

Mellyet tőtt

SZANTAI POÓTS ISTVAN

Huſzti Lelki Tanító,

Amaz örök emlekezetű, ſzelid, kegyes, eſzes, okos, Iſten-félő, &c.

TEKINTETES ES NAGYSAGOS NEHAI GROFF

REDAI FERENCZ

URNAK;

Bihar és Máramaros Vár-megyéknek örökös Fő Iſpánnyának, meg-hidegedett Teſte felett a' Huſzti Várbéli Templomban, minek előtte a' teſtet bé-tennék a' ſirba;

An. 1667. Die 20. Nov.

SAROS-PATAKON,

Nyomtatta ROSNYAI JANOS. 1668-ben.

R
2002-2005

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

RÁTH GYÖRGY KÖNYVTÁRA

ELŐL-JAROBESZED.

MELTOSAGOS Halgato Gyűlekezet: Az tőbbi kőzőt a' Sz: Irásban két meg-ſzomorodot, az ſzomoruſágnak miatta el-bádgyadot ſzivű, s-meg-hervadott ſzinű Iſtenes, Sz. kegyes életű Jámborokat olvaſunk:

Egyik amaz nagy Patientiaju *Job* Patriarcha.

Máſik az Zokogo Jeremiás Propheta.

A' Job ki midőn nem tsak minden kűlső javaitol; hanem ſzerelmes gyermekitől-is egy napon váratlan, s-reméntelen meg-vált volna, maga-is a' temerdeki ſok kűlőmb-kűlőmb féle kinok kőzőtkeſerveſsen nyőgne: Sokáig tartoztattya ugyan magát a' ſzent Jámbor, hogy ſzáját fel ne nyiſsa a' panaſzolkodáſra; de végre nem tűrheti, meg-győzettetik, el-keſeredik, el-fakad ſirva és nagy nyőgve panaſzolkodván, magában ezt mondgya: (a) *Miért adta Iſten a' nyomorultnak a' világoſſágot, és életet a' keſerves ſzivűjeknek?*

(a) Job. 3. ℣. 20-26.

az kik az halált várják és nẽ jö-el, mellyet szorgalmatosban keresnek, hogy sem mint az el-rejtetett kéncset. Kik nagy örömmel örvendeznek mikoron koporsot találhatnak. Avagy miert adta Isten annak az embernek ez világot, a' kinek élete el-rejtetett: és kit Isten bé-kerétet nyomorusággal? Az én ételemnek elötte fohászkodom, és az én orditásim, s-könyvhullatásim, mint a' patakok ugyan ki-omlanak. Mert a' melly félelemtül féltem a' jöve reám, és a' mitül tartok vala, az esék rajtam.

Hát te könyveket bü ár-viz modgyára bocsáto *Jeremia*, midön meg-értetted volna a' *Josiás* Királynak reméntelen szomoru halálát, és abban az egész Sidó népnek következendö siralmas sorsát, mit tselekedél? Ki állál hiszem az út felre? Ki-terjesztéd hiszem két karjaidat? és két kezeidnek kiterjesztésével mindeneket, valakik melletted által mennek vala az uton, jajos állapotodnak meg-tekéntésére ekképpen hittál:

(b) Lam. 1. ℣. 12 13. (*b*) *Ne légyen ti-néktek nehéz minnyájan kik által mentek mellettem az uton, tekéntsétek-meg, és lássátok-meg ha volté valaha, avagy vagyoné mostã illyẽ bánat mint az enyim: mert a' Ur keserüseggél illetet engemet az én busulásomnak napjan, az magosságbul tüzet*

bul tüzet botsátot az én tsontaimra, hálot vetett az én labaimnak, el-vetett engemet, pusztává tőtt, mindenemtől meg-fosztott engemet.

Méltoságos H. Sz. Gyűlekezet, Tek. N. Nemes Nemzetes fő fő Urak s-Uri Aszszonyi állatok: Az hatalmas Istennek titkainac hűséges Sáfári, Tiszteletes Lelki Tanitók: Felső, kőzép, alsó rendé lévők, egy szoval mindenek, kik e' szomoru halotti Pompának bánatos orczával, meg-eset szivel, kőnyves szemmel szemlélésére jőttetek. Tinéktek szollok, s-azt kerdém: Ma, avagy nem lehetneké illyen ohajtozo panaszolkodások, és keserves ohajtások?

Oh te szegény meg-keseredet, és a' sűrű kőnyvhullatásoknak tengeriben bé-merült, sok külőmb-külőmb féle siralmaknak s-méltatlan boszszuság szenvedése knec, hegyes tővisseitől minden felől által liggattatott és meg-sebessitetett szű Méltoságos Uri Aszszony, T. N. G. BETLEN DRUSINA Aszszonyő, meg-halhatatlá emlekezetű Groff REDEI FERENCZ K. Urunknak igaz hűségű Házas társa, ha valaha valakinek valobá lehet, s-vagyon-is a' *Jóbnak* és a' *Jeremiásnak* panaszolkodásokban mostan ré-

ſzed. Oh bár csak ugy elmélkedhetnél mint *Sára* és az *Abrahám* Patriarcha. Boldog volnál. De nem lehet. Az Iſtenes életű *Sára* az *Abrahámnak* Feleſége igy elmélkedhetet: (*a*) *Iſtenem Uram, Iſtenem Uram, mi majd el-telnek az én életemnak napjai, majdan a' minden teſtnek utára kel indulnom. Ez buval el-tölt világnak fejem felett el-áradott viz őzőnnyén ezennel által jutok. Az én életemnek el-nehezedet bárkája fárat, bádgyat hervat, lankat, beteges teſtem mingyárt meg-akad a' halálnak ſetét, magos Ararat hegyében; Azért a' mig ki-kőtnék, a' mig ki-ſzállanék előmben hivatom az én Abrahámomat az én ſzerelmes Uramat, erőtelenſégre jutott Fejemet, édes G. REDEI FERENCZEMET, hogy néki meg-mondgyam-s-titkomat meg-jelencsem az én holtom után mihez tartsa önnőn magát.* Azt mondám, ha az tiſzta életű *Sárával* igy elmélkedhetnél N. Aſzſzonyom, Boldog volnál. De nem lehet.

(*a*) Gen. 23. ỷ. 1. 2. 3. 4. &c.

Mert meg-hal ugyan az *Sára*, de meg-marad kedves Abraháma, ki ůtet mind meg-zokogja s-mind peniglen az idegen főldőn tiſzteſſégeſſen el-takarittya. Hol a' te édes Abrahámod, T. G. REDEI FERENCZED?

Nints,

Nints, mert hirtelen mint a' Gerlicze Galamb szivednek nagy keserűségére el-rőpűle tűled. Nem sirathat meg tégedet, mert te jajgatod, te kőnyvezed űtet. Oh nem takarit-el tégedet e' bujdosásnak helyén, *Amara morsnak* Maramorosnak főldében; hanem te takaritod el-űtet. Nem méltán mondhatodé hát oh el alélt Lélek az *Jobbal? Miért adta az Isten ennékem e' világot látnom, a' kinek életem el-rejtetet, és a' kit az Isten mint egy kertel minden felől ugyan bé-kerétet az nyomoruságokkal. Várod a' halált, de nem jő, szorgalmatosban keresed az el rejtet kintsnél, de nem találod, őrőmmel szemlélnéd a' koporsot, de nem láthatod. Az te ételednek előtte nem fohászkodole? Oh mindenkor. A té fohászkodasid, őrditásid, kőnyhullatásid, mint a' patakok ugyan ki omlanak. Mert a' mely félelemtől féltel bizony a' jőve reád, és a' mitűl tartasz vala, bizony az esek rajtad. Nincsen semmi csendességed, nem nyughatol; mert rajtad a' nyomoruság.*

Oh vajha amaz minden hivőknek nagy Attyával az *Abrahámmal* elmélkedhetnél, Boldog volnál. De nem lehet. Az Abrahám igy elmélkedhetet: (a) *Istenem Uram, Istenem Uram, imé én immár a' te áldot szent igireted szerent az jó vénséget el-*

(a) Gen. 15. ℣. 25. &c.

ſéget el-értem, életemnek nagyob részét meg-éltem, teſtemben el nehezettem: Azért elömben hivatom, az én Iſákomat ſzerelmes G. REDEI LASZLO *Fiamat, hogy nèki hadgyam s-reá ſzállitsam, nem csak minden jovaimat, Iſtentűl vett joſzágimat; hanem a' tündöklő, és nagy meſszze ki-terjedett hirű nevezetes Méltoſágos* G. REDEI *és* BETLEN *Familiáknak halhatatlan és el-feledhetetlen Nemes Nemzetit-is.* Azt mondom ha igy elmélkedhetnél, boldog volnál, de nem lehet. Mert meghalugyan az *Abrahám*, de meg-marad *Iſákja*. Hola' te *Iſákod*? Oh jo nagy Iſten! Oh jo nagy Iſten! Az Teken. G. REDEI LASZLO nem marada meg-édes Attya helyet. Nem igazán mondhatodé hát az Siró Prophetával, két karjaidnak ki terjeſztéſével, az ut félre ki-álván: *Ne légyen tinéktek nehéz minnyájan kik által mentek azuton, tekéntsétek-meg ha volté valaha, vagyoné moſtan illyen bánat mint azenyim.* Az Ur valoban keſerűſéggel illetet tegedet a' te buſulaſodnak napján, a' magoſſágbul tűzet botsátot csontaidra. Oh hálot vetet az Iſten a' te labaidnak, elhagyot puſztáva tőtt, mindenedtől meg-foſztot tégedet T. G. B. DRUSIANA Aſzſzonyom,

nyom, mind ezek a' nyomorúságok rajtad lévén, le-függesztedé fejedet? el-hagyodé csüggedni tellyességgel elmédet? Halni bocsátodé magadat? Oh ne. Mert ez fogát kegyetlenül reád tsikorgato *Gileadban* találtatik-még valami orvosláſodra valo jo illatu *Balſamumocska.* Bizony él-még a' te *Doctorod* Sionban, a' ki *bal* kezével noha meg-ſzomoritott; de *job* kezével meg-éleſzt, meg-vigaſztal. *Igy kellet ennek lenni légyen az Urnak ſzent akarattya* (a) *Ugy cselekedet ſzintén a' mint néki leg jobnak tetzet.* (b) *Nints több Isten ő nálánál, ő a' ki meg-öl, és ismét meg elevenét ő a' ki meg-sebeſsét, és ismét meg-gyogyit, és ſenki nincsen ki az ő kezéből valakit ki-szabadithaſſon.* (c) *Tudgyuk azt valakik az Iſtent ſzeretik, azoknak mindenek javokra ſzolgálnak, te ſzereted az Iſtent; azért bizony lelkednek javara ſzolgál el-alut ſzerelmeſidnek halálok.* (d) *Akar élly te akar hally te, de bizony az Uré vagy te* (e) *Csak lehetetlen dolog hogy az Ur el-feletkezzék a' te ſiralmidrol.* Hogy azért mind a' tes-mind a' mi ſiralmink lelki örömre fordullyanak, jertek Iſtennek örökösi adgyátok ſziveteket ſzivemhez, lelketeket lelkemhez, és egyenlő ſzivel, lélekkel imádkozzunk ekképpé:

(a) Matt. 6. ℣. 10.
(b) 1. Sá. 3. ℣. 10.
(c) Deut. 32. ℣. 39. Joh. 10. ℣. 28. 29.
(d) Rom. 8. ℣. 28.
(e) Rom. 14. ℣. 8.

O Higasságos! Oh bölts! oh szabados cselekedetű nagy Ur! a' ki csudálatos vagy a' te cseleketidbẽ és végére mehetetlẽ a' te tanátsodbã, olly Istẽ vagy te kimindazéletnek s-mind peniglẽ az halálnak kulcsait annyira hatalmadban tartod, hogy szintén akkoron szollitod ki ebbűl az semmire kellő s=mulando világ=bul az embert a' mikoron akarod, és ismétlen akko=ron elevenitheted-meg a' mikoron a' te jo teczésed. Imé mi nyavalás halandoság alá vettetett szolgaid, és szolgáloid, e' mostani keserves és szomoru alkal-matossággal-is meg=jelenvén a' te ditsőséges, szent-séges szined előt. Kérűnk tégedet hogy légyen olly tekéntetben te nállad áldot Fiadnak vére, a' mellyért botsásd-meg nékűnk minden nevel nevezendő bűne-inket. Bűneinket meg-bocsátvan, készics-el minket utolso oránkra, hogy a' midőn a' te Fiad az Jesus el jővend lelkeinknek meg-kérésére, adhassuk -meg ő Felségének nagy bátran, nagy őrőmmel, és jo készűlettel. Halgas = meg minket ezekben; Mi Atyánk.

TEX-

TEXTUS.

Psal. 56. v. 9.

Az én könyhullatáſimat a' te tömlödben tegyed; avagy nincsenekė azok a' te könyvedben?

J. O. Summa-ſzerént ez ſzent Leczkében vagyon a' ſzoros ſpiczre jutot Dávidnak könyörgéſének az a' czikkelye, melyben eſedezik Iſtennek azon, hogy ő Felſége el ne feletkezzék az ő könyhullatáſirol, egy ſzer s-mind biztattya önnön magát hogy az Ur gődot viſel ő rulla. Innen eſzetekben vehetitek hogy ez ſzent leczkének két réſzei vadnak. Summa.

I. A. Dávidnak könyörgéſe és vallás-tétele az ő nyomorult állapattya felől. Ezekben az igékben. *Az én könyhullatáſimat tegyed a' te tömlödben.* Partitio.

II. Dávidnak maga biztatáſa. Im ezekben az igékben: *Avagy nintsenekė a' te könyvedben?*

MAGYARAZATTYA.

I. Az én könyhullatáſimat, vagy (minden) vedd eſzedben nem egy, ſem két, nem tiz, huſz, ſzáz, kétſzáz, &c. könyhullatáſokat emleget; Explicatio

hanē meghatározás nélkûl, ſokakat, mint ha ezt mondaná: Olly ſokak az én keſerûſégim, mellyeknek ſzámát bizony nem tudom; azért azokat egyedûl csak te reád én Iſtenére bizom. Továbbá midőn nyomoruſágit, kőnyhullatáſoknak nevezi, kettőt akar előnkben adni.

1. Nyomoruſáginak *ſok* voltát. (2) *Terhes voltát.*

Elsőben, Nyomoruſáginak ſok voltát, mert (a' mint előb mondám) meg-határozás nélkûl kőn'hullatáſoknac nevezi. Ugyan-is a' kőnyhullatás gyakorta fájdalomnak jele, a' fájdalom a' nyomoruſágoktul vagyon. Oh boldog Iſten! midőn ányavalyák el-hatalmaznak felettéb rajtunk, meg-eſik ez, hogy azok alatt csak nyőgűnk mint a' galambok, ſőt ſejeinket-is bé-buritván csak ohajtűk s-ugy megyűnk az imátkozáſnak helyére. Igy Dávid-is olly nagy nyomoruſágban forgot, mellyekben csak ſirt, fejét-is bé-buritván zokogot. (a) *Másodſzor*, Nyomoruſáginak terhes voltát adgya előnkben, midőn azokat *kőnyhullatáſoknak* nevezi. Ugyan-is erőſſé rejá ſotultatik akkor az éberre a' nyomoruſágnak nehéz bálványu ſajtoja; mikor ſzivének ke-

(a) 2. Sam. 15. ℣. 30. 31.

nek keserűségéből száma nélkül való könyhullatásokat tészen. (a) A' Dávidra annyira reá sotultatot vala a' nyomorúságnak sajtoja, *hogy ugyan meg rothadtanak és meg-fenyvettenek sebei. Le-horgadot le-nyomattatott, minden nap szomoruan járt: Mert az ő tomporái meg-rakottanak vala nagy fajdalmokkal, és nem vala semmi épség testében. El-szakadott, igen meg-rontatot, és szivének keserűsége miat jajgatot, &c. &c. Még éjjel-is ágyát sűrű könyhullatásokkal ásztattya vala.* Tegyed a' te tőmlődben; (Avagy nincseneké azok a' te tőmlődben) Itt Dávid duplás hasonlatosságokkal él.

(a) Psal. 38. ℣. 5. 6. 7. 8. 9. &c. Psal. 6. ℣. 7. 8.

Egyiket vészi a' szőlő-szedő bortszűrő emberekről, kik a' szőlő szemekből ki-facsartatot, ki-sajtoltatot must csöppöket tehetségek szerént nem engedik a' porban csöpögni; hanem egyben gyűjtvén a' hordokban vagy (a' mint a' Nap keletiek régen szokták vala) tőmlőkben szűrik; Igy Dávid-is ezt kivánnya hogy Isten ne engedgye az ő könyhullatásit-is héjában elcsorgani; hanem tarcsa szemei előt, hogy azokat meg-látván, szánnya meg-ütet; és jőjjön-el a' segedelemmel.

A' másikat vészi a' számtarto, vagy ker eskedő emberekrűl, kik számadásokban járo kőlcségeket, vagy marhájokat kőnyvekben irják, hogy kelletekorán azokrol meg-emlekezzenek. Igy Dávid ezzel biztattya magát, hogy a' Jehova el nem felejti az ő szenyvedésit, és ki nem tőrli az ő emlekezetinec és minden tudásánac kőnyvéből.

Oh Istennec meg-becsűlhetetlen árrú szerelme! ki a' te tiéidnec még kőny-hullatásokat-is ennyire becsűllőd, hát még az igasságért ki-omlott véreket. Hajokat, szakállokat, husokat, csontyokat égessék-meg bár a' te hiveidnek, de vérec soha meg nem hal, hanem éjjel nappal kiált Istenre az Abelnek vérével a' bosszu-állásért (*a*) Mert semmi *seculom*-ok el-nem tőrlik s-nē tőrőlhetikel azokat, mellyeket Isten az ő emlekezetinek kőnyvében fel-jedzett. De mostan mennyűnk a' tudományra.

(a) Gen. 4. ℣. 10.

TANUSAG.

Olly erős, olly allando, olly meg változhatatlan az Istennek szerelme az ő kőnyveket hullato hiveihez, hogy az, azoktul semmi nével nevezendő nyomoruságokban soha őrőkké el nem távozik.

Ez Tanu-

Ez Tanuſágnak igaſságát két utakon mutogatom-meg.

1. Szent Irásbul. 2. Sz. Iráſon fundáltatott okokbul.

A' mi a' Szent Iráſt illeti.

I. *Elsőben-is* e' kezűnk alat lévő leczkéből tetczik-meg. Fontold-meg csak a' dolgot. Vajki nagy nyomoruſágban volt Dávid, mikor ezt a' Soltárt éneklette, (olvaſd-meg kérlek ezen Soltárnak, 2. 3. 4-dik és a' tőb verſeit meg-láthatod;) Ihon még-is azt mondgya: Az én könyhullatáſim, ohajtáſim, nincsenekė a' te könyvedben? Mint ha mondaná. Igen-is fel-vadnak Uram azok *punct*-rol *punct*-ra irva, ezt penig hozzám valo ſzerelmedből cselekedted, melly ſzerelmed Uram, el-hiſzem ſemmi nyomoruſágomban én tűlem el nem távozic.

2. *Máſzodſzor*, meg-tetzik a' tanuſágnak igaſsága az Iſteńek amà tulajdon ſzavaibol, mellyeket meg-iratot az Eſaiás által, igyſzolvā az Izraelnek: (a) *Az hegyek meg-indulnak, az halmok meg rendűlnek, és az én békeségemnek ſz. vetſége meg nem tántorodik, azt mondgya a' te könyörülő Urad. Meg-áll az Urnak erős fundametomu ſzerelme* (b)

(a) Eſa 54. v. 10.

ugy itélnek és tanétanac, mint ha ugyan örökké haragudnék az Isten reájok, és kegyelmét vég-képpen meg-vonná tőlök. Oh bizony nem mind örökké feddődik: és nem mind örökké tartya-meg az ő haragját. Késedemes a' haragra, és igen kegyelmes. Olly Ur a' mi Urunk, kinek szerelme, szerelmének jóvolta mind örökkön örökké fen marad az ötet félőkön, és az ő igasága azoknac fiain. (a) Mi tsak egy szem pillantáſig tart az ő haragja (b) Irgalmasága peniglen ki terjed (c) Oh meg-marad hát örökké és nem távozik-el az Istennek könyveket hullato hiveitől az Seregeknec Urának meg-bőtsülhetetlen árru szerelme. Ez első haſznot ebben hagyván, légyen e' tanuſágnak második haſzna Feddés.

(a) Pſal. 103. ℣. 8. 9. 10. 17
(b) Pſal. 30. ℣. 6.
(c) Exodi. 34. ℣. 7. Neh. 9. ℣. 16. 17. 18 19, &c Jer. 32. ℣. 18.

II. Redar.

Feddi ez a' tanuſág azokat, kiknec nagyokok volna a' könyhullatáſra; de nem könyveznek; Sőt ellenben a' magok huſoknac, tsontyoknac, véreknek romláſokat katzagják. Oh te el-fogyando romláſodnak s-veſzedelmednek utolſo gráduſsában immár bé-lépet marokni Magyar nép, nagyob réſzre illyen vagy te. Volna okod a' ſiráſra, de nem ſirſz.

Ambár

Ambár csak a' maga fényes tollaiban pipeskedő pávával tekintenéd-meg rusnya varas lábaidat, ottan meg-szégyenlenéd magadat Erdély s- Magyar Orszag, ollyan vagy te mint az Hagymázban fekűvő beteg, kinek látogatására el- menvén jo akaroi, szomszédi, baráti, rokoni, szánakozásal szemlélik nyavalyáját, amaz ellenben kaczag. El-fogot tégedet egészlen a' Hagymáz betegség, *Talpadtul fogván tetédig nincsen benned épség, hanem mindenestől fogva seb vagy dagadás vagy eves kelevény vagy, mellyeket sem kötöztenek, sem gyogyitottak, olajjal-is nem lágyittottak.* (a) Látván nyavalyádat jo akaro szomszédid, szánokoznak rajtad, te peniglen kaczagsz. Oh czondollotságodat szégyenlem, betegségedet jajgatni nem tudó *Magyar-haza*! Fontold-meg mostani állapotodat avagy csak. Vajki siralmas, vajki Zokogo napokat kezde az igaz itéletű Isten gonoságodért te reád föl-virrasztani. Az előt te az néhai időben *terror mundi* valál; mert felt téged *America*, retteget tűled *Affrica*, meg-nem mert várni *Asia*, szaladot előtted *Europa*; De most már *simus, limus mundi* vagy. Ott-is félsz már te, à holot nem kelle-

(a) Esa. v. 1. 6.

ne félned, még azok előt-is futsz, szalatz à kiknek elméjekben sincs sokszor hogy téged kergetnének. Aszszonyi ember szivet adott az Isten tinéktek, mert még a' fáknak aszszu leveleknec zőrgések, à tinnen udvaraitokon legelő barmaitoknac dobogások; sőtt mégebeiteknek-is ugatások sokszor oh bizony sokszor mindẽ tagjaitokbã ugyã meg-reszkettetnek titeket. De à mi még-is mĩd ezeket meg-tetézi. Az tiñen hazaitokbã à tinnen kebeleitekbẽ, à tinnen csőcseitekẽs- tejeitekẽ fel-tartot fiaitok-is reátok támad tanak már ti rejátok. *Országotok pusztaságra jutot. Varasitok tűzzel meg-égettettek* (a) *őrökségetek szállot az idegenekre* (b) Véghazáitok à kivűl-valokra *Arvákka lőttetek. Atyáks- Anyák nelkűl valok vadtok, A' nyakatokon Uralkodoknak miatta, háborusságot szenyvedtek, fáradoztok, és nincsen nyugodalmatok.* Olly időre jutottunk, melyben kőnyű még à gyermekeknek-is Prophetalni. Ezennel olly lelki és testi inség kővethet bennűnket (vak à ki nem láttya) hogy azt fogjuk mondani: *Boldogok a' kik meg-holtak, mert a' kővetkezendő veszedelem előt ragattattak-ki. Boldogok azok a' kiket a' Pogányság Fegyvere emesztet-*

(a) Esa 1. ℣. 7.
(b) Lam. 5. ℣. 2. 3. 4. &c.

meg,

meg, mert azok már nem felnek. Sőt még azok-is boldogok, a' kik az ellenség tömlöczében a' békók, és csincsérek közöt nyögnek, mert azok nem bujdosnak. Aňyira jutottunc, hogy csak az jó Iſtẽ orvoſolhattya dolgunkat. Ki ment à mi gyalázatos romláſunknac hire, ſzájokban akadott à mi gyűlölőinknec. Fő csovállásal kaczagják ezt à Pogányok. Meg-lűrték ennek őrömét *Gátban.* Tapſolnak ezen à *Ppiliſteuſi* nagy rendek, őſzve gyűlekezvén nagy áldozatokat téſznec az ő Bálvány Iſteneknec, melly dolgot látvan à kőſség, dicsiri mit Sàmſõ veſzéſekor az Iſtenét őrőmel. Kűrtőlnec ezen Aſchelonnac uczáiban, még az Aſzſzonyi aláltok-is tánczot járnak. *Comedia*-ban kőlt dolgunc, mi vagyunc már mindenűt à mulatſágok és ujſágoc. Nagy Ur Iſten à te diesőſséges Szent neved káromláſokat hal à mi alkalmatoſságunkal. Tsuffá lőttűnk mind magunc s-mind válláſunk. Immár jó nagy Iſten meg-gyengűl, meg-is gyengűlt ezenſok te benned bizakodo ſzű: Sok lelkec meg-űtközték, talám el-is pártolnac, mit mondoc? Bizony ſzámoſsan el-is távoztac te tűlled. Alig Uram, alig ha még à te ſzived ſzerént valo Dávidnak

is láboc e' miatt meg nem ſzamodnak. Hogy többeket ſokakat el-halgaſsac. Avagy tsac ezek-is nem elégedendő okok volnának é az könyv-hullatáſra? Oh elég! De bizony nicsen az Iſtennec mit tőmlőjében ſzedegetni. Nincsen az Iſtennec mit Laiſtromában jedzeni. Czudar Magyar nép, *mi az oká hogy mennél inkáb oſtoroz az Iſten, annál inkáb neveled á' bűnt? Imé minden fejet el-fogott á betegſég, és minden ſzivet*
(a) Eſa 1. ℣. 5. *az erőtelenſég.* (a) Még-is noſzſza mutás á Fejedelmec kőzzűl egy Joſuet, á ki á Magyar Izraelnec vérének porban tsorgáſán *ſziveben meg-indulna, á ki ruháját meg-ſzaggatna, á ki az Iſten előt artzál le-borulna s- az Országnak vénevel ugy*
(b) Joh 7 ℣. 6. 7. *ſirna.* (b) Nincs. Noſza ſzemlélly ők-el az Iſtennec Propheta ſzolgait, ezer kőzzűl, ſzázat; száz kőzzűl, tizet; tiz kőzzűl egyet alig találſz egy *Jeremiáſt*: Ki azt kivánná hogy Iſten *változtatná az á fejét vizekké, ſzemeit könyhullatáſoknak kut fejévé, hogy éjjel, nappal ſirathatná-meg á Magyar népnek leányának meg-ölettetit.* Hol vadnac á *Lótok*, kik á népnec irtozáſra mélto bűnőkőn győtrenéc lelkeket? El-aluttac. Hol vadnac az adakozo *Thábiták*, és kegyes iletű *Deborák*? Meg-

fogyat-

fogyatkoztak. Oh ſzent Iſten nagyob réſzre à mi Magyarink *Stoicuſokká, Pharahokká, Saulokká, Epicureuſokká lőttenek. Stoicuſokka* lőttenek, mert annyéra meg-keményitette Nemzetünk ſzivét, hogy immár tellyeſséggel ſem jót, ſem gonoſzt nem akar érzeni. Illyek valának régenten amazok, kikről az Amos panaſzolkodik. (a) kik midőn à Jeſeph haza meg-romlot, azon egy ſzivel, lélekkel meg-kellet volva ſzomorkodniok: Sőt ugyan meg-betegedniek lelkekben, akkor vigan laktanac. —— *Hegedű ſzo mellet énekeltenek, és vigaſág tévő ſzerſzámokat gondoltanak ki á bort-is nagy pohárokkal itták, &c.* (a) Amos. 6. v. 3. 4. 5. c.

Had-fogjam-meg kebeledben ſzivedet Magyarſág; Mind illyen romláſodnak habzo tengereben-is, végső puſztuláſodra vigaſággal, és tombolva nem közelgetéſe? Nem győznek ezen à Szomſzéd Nemzetbéli meg-ért elmék eleget csudálkozni. Nem-is oknélkűl, mert én nem láttam s-nem-is hallottam Országot, mely nagyob örömmel és vigaſággal veſzet volna mint Magyar-ország. Meg-utálád hiſzem édes Nemzetem à fenyitéket, Iſten Parantsolattya ellen lemminek tártván azt, de el-hidd bizonnyal,

zonnyal, tőbbek és nagyobbak esnek ennek utánna rajtad mint eddig. Bizony ugy fog Isten veled cselekedni, mint a' vak merő kemény gyermekekkel szoktanak bánni, kin az veszsző nem fogván bottal fenyegettetik; az sem használván, meg-esik hogy hohér kezében adatik s-ennek enged. Téged eddig az Isten veszszővel sujtolt gyakortáb, azt meg sem érezvén, bottal, pálczával-is hozzad csapot; sőt derékban igen meg-is ütőt, de nem fáj, kővé, ertzé, lőttél, meg-keményedtél. Mellyhez képest azt merem bátorsággal mondani, ezennel à hohéroknac kezekben adattatol: Mert meg-esküt az Ur a' maga életére, ámbár tiz emberek maradgyanak-is egy házban, de mind meghalnak, &c. (b)

(b) Amos 6.9.

Pharahokká lőttünk, mert mihelt à csapás tágulást vészen rajtunc, ottan mingyárt, a' mi Istenünkel valo uj vonásra térünc viszsza; De nyugot szivel legyünk benne, hogy már utban vagyon *Moises*, véle ékessen szollo *Aron*. Az Moises el-érkezvén Aronnal hozzánk, veszszejét vészi és ki-nyujtya, Országunknak minden vizeire, és vérré változnak, hogy azokbul se az

embereç

emberek se a' barmoc egy csöppöt-is ne ihassanac. (b) Oh ez-is következhetic nyavalyasságunc miat, hogy Magyar-országnac s- Erdélynek minden folyo vizei békákkal tellyesen folynac, mellyec bé-mennec lako helyeinkben hálo házainkban, ágyainkban, sütö kemenczéinkben; sőt még tésztáinkban-is bé-másznac. Oh bizony ez-is meg-lehet Istenünk szemében valo port rugásunkért, hogy Országunknak minden porai tetvekké változnak, mellyek mind magunkat s-mind barmainkat meg-emésztic. Végezetre ez-is meg-lehet, hogy az Ur ellene valo hadakozásunkért olly kű esőt bocsát ez földre, melly mindeneket meg-öl. (c) Mert azon hatalmas Isten lakozik ma az Egekben à ki régenten, ki egy szot szol mindenek valamellyeket akar cselekedni azonnal meglésznek.

(b) Exod 7. ℣. 19 20.

(c) Exod. 8. ℣. 18. &. 9. ℣. 8. 9. 18. 19 &c.

Saulokká változtunc, mert iszonyu romlásunkon valo bánatunkat, s-*melancholia*-nkat lant, hegedű, czithera pengetéssel enyhittyük. E' bizony csak annyit tészen, mint a' forro hidéglelésben a' jeges viznek itala, melly egy keveszé hivesit; de nagy hamar kétszerte valo nagyob

hévséget és szomjuságot szerez. Vajki kedves lágy párnája vala ez à gonosz Sátánnac az Saulban, noha egy keveſsé szűnni láttatot.

Epicureusokká lettűnc; mert látván hogy nints reménség emberi mod szerént szabadulásunk felől, azt mondgyuc sokan: *Együnk s-igyunk, mert holnap meg-halunk.* Melly tselekedeteinkel annál inkáb néki busittyuc à megharagut Istent; ki mit mongyon ez illyetén nép ellen hallyátoc-meg. (a) *Mikor a' Seregeknek Ura Istene hivna titeket akkor az időben sirásra, jajgatásra, magatoknak meg-kopaszitására, és gyaszruhában valo öltözésre. Imé örőm és vigaság vala, ökrőknek le vágása, juhoknak meg-ölése, hus étel, bor ital, ezt mondván: Együnk, igyunk, mert holnap meg-halunk. Ez az Seregeknek Istenének fülében ment. Bátor ha meg-botsáttatik néktek ez haniság, mig meg-haltok.* Bizony ez esik rajtunk, ha eszűnkre nem térűnc. Hát mit mivelűnk? Hullasatoc könyveket, fohászkodgyatoc. Mellyet ha cselekesztec ez lészen vigasztaláſtoc.

(a) Esa. 22. ỳ. 12. 13. 14.

Usus III. Conſ.

Mert az Ur a' ti könyhullatáſtoknac csöppeit tőmlőjében szedegeti s. fohászkodáſtokat laistromában jedzi.

Mondod

Mondod: Honnan tudhatom-meg, ha én az Istennec kőnyveket-hullato hivei kőzzůl valo vagyoké? Az Eőtvős az Aranynac és Ezůstnec finumságát az Proba kővőn ismérimeg; Igy te-is keresztyenségednec finumságát im ez két proba kőveken meg-ismérheted.

Az *elsőt* légyen nékem szabad *ůdvőzitésnek őrőmének* proba kővénec neveznem.

Az *Másikat lelki ismeretnek csendességnek* proba kővénec.

Az *első* Dávidnál vagyon (*a*) Mellyet igy ohajt: *Ad-meg énnékem a' te ůdvőzitésednek őrőmét.* (*a*) Psal. 51. ℣. 14.

Az *másik* Esaiásnál (*b*) Az holot maga az Isten azt mondgya: A' békeséget, az az, lelki ismeretnec csendességét ugy őntőm az Izraelrem int à folyo patakot. (*b*) Es. 66. ℣. 12.

A' mi az első proba kővet illeti? Mondod Ez ůdvőzitésnec őrőménec proba kőve bennem vagyoné nincsené, micsoda meg-csalhatatlan jelekbůl tudhatom-meg? Im ez hármakbol.

I. Az szűnec egészlen valo meg-nyugovásábol, ebben hogy ő a' J. C. kicsiny serege I. Signum

kőzzűl valo. Kérdem: Erzedé ezt magadban? Erzem Uram. Eőrűly hát mert nálad vagyon az idvezitő őrőmnec győnyőrű proba kőve. Viduly el-bádgyadot ſzű, mert maga édes Urad ekképpen bátorit tégedet. (c) *Ne fély kitsén ſereg mert teczet a' te Atyádnak hogy adgyon néked Országot.* Hallod: Országadattatic néked. Király s-Királyné léſz hát. Noſza moſolodgyál el-ſankat lélec *ne bad el magadat várjad az Iſtent, ezennel meg-latod hogy ő léſzen a te orczádnac meg-ſzabaditoja, és ő leſzen tenéked Iſtened.* (d)

(c) Luc. 12. 32.

(d) Pſal. 42. ℣ 6. 12.

II. Signum

II. A' bűnnec és a' Sátánnac oſtromi s-erei alatt lévő Iſtenes elmélkedésből.

Kérdem: Mikor a' bűnnec és a' Sátánnac rajtad való nagy erejét és oſtromát érzed, még-ackoron-is ugy gondolkodolé magad felől, hogy az Iſten mind ezeket csak azért tartya rajtad, hogy az Iſteñec veled közlőt ſoc jotétemé-nyiben felettéb el nem hinnéd magadat, és fel-ne-fuvalkodnál? Ugy gondolkodom Uram. Eőrvendgy hát, mert nállad az idvőzitő őrőm-nec proba kőve. Fűleidben ezennel ez az Echo zengedez: Ne fély, *Elég néked az én kegyel-mem.* (a)

(a) 2. Cor. 12. ℣. 7. 8. 9.

III. Az

III. Az őrőmmel egyben kőttettett fiui félelembůl. Kérdem: Imádkozolé à te Istenednek előtte? Imádkozom Uram. A' mikor imátkozol őrůlszé szivedben? őrůlőc Uram. Azonban a' Dávidnac éneke szerint (*b*) félszé, rettegszé? Ugy édes Uram. Oh nálad az ůdvőzitő őrőmnec ragyogo proba kőve, valóságos bóldog vagy; mivel az Urban bizol. Eddig az első próba kőről.

III. Signum.

(b) Psal. 2. ℣. 11. 12.

Kérdéd; Hát à másic proba kővet, tudni-illic a' *Lelki ismeretnek csendességét honnan tudhatom-meg*, ha bennem vagyoné? Hald-meg im meg-mondom. A' mikor a' J. C. az utolso napon el jővénd négy kőnyvec nyittatnac meg.

I. Reá emlekezésnec kőnyve.
II. Az Itéletnec kőnyve.
III. A' lelki ismeretnec kőnyve.
IV. Az Eletnec kőnyve.

1. Liber Recordat.
2. Liber Judicii.
3. Liber Conscientiæ.
4. Liber Vitæ.

Az reá Emlekezésnek kőnyvének kétt nagy regal levelei vadnac.

Liber Recordat.

Egyikén az embereknec azoc à bůneic vadnac fel-irván, mellyeket ez világon bůnőknec nem ismértenec lenni;

Másikon azoc à mellyekrůl meg-feletkez-

tenec. Ez kőnyv az utolſo napon fel nyittatván, eſzekben juttattya à gonoſz embereknec mind azokat az ő bűnőket; valamellyeket ez világon bűnőknec nem iſmértenec lenni, és valamellyekről meg-feletkeztenec.

Az itélet tetelnek könyvének-is haſonlo-képpen két nagy levelei vadnac.

Egyikén nagy őreg el-törölhetetlen finum arany betűckel im ez ſzű repeſtető *ſententia* vagyon fel irva: *Jertek elé'n Atyámnak áldottai, birjátok az Országot, melly meg-keſzéttetet nektek ez világnak fundamentomának fel-vetéſe előt.* (a)

(a) Math. 25. ℣. 34.

Az máſikán nagy bőtűkkel Fekete holt ſzénnel ez ſzű ſzomorito *ſententia* vagyon fel irva: (b) *Atkozottak mennyetek-elé'n tűllem az örök tűzre, melly kéſzittetet az ördögnek és az ő Angyalinak.* Oh ſzőr ſzálakat borzazto, emberi ábrázatot meg-valtoztato, gondolatokat meg-haborito, derekaknac erejét el-ſzakaſzto, térdeket egyben koczogtato viſzſza hihatatlan *ſententia*! (c) *Jeſu Chriſte.* Hiſzem te iraſid ezek, ki ez Világ hallattára nem ezt mondod az utolſo napon az gonoſzoknac. *Aldottak*; hanem azt mondod: *Atkoztak.* Jaj annac à kit te megátkoſz.

(b) Math. 25. 11.

(c) Dan. 5. ℣. 6.

1. Ittà

1. Ittà gonoſzſzac ezt mondhatnác. Uram, ham-ár minket meg-átkoztál, ne ûz-zel előled: De imé azt kiáltya: *Mennyetek-el én tőlem.*

2. Továbba ezt mondhatnác még-is: Dávidnac Fia, ha immár meg-*átkoztál*, ha immár tûlled *el-ûztel*, Ne kelleſséc mennûnc az tûzre: De jaj ez mondatic: Atkoztac mennyetec el én tûlem az *tûzre.*

3. Harmadſzor még-is igy ſzolhatnánac: Iſtennec Fia. Ha már meg-átkoztattunc, ſzined elől el-ûzettûnc; à tûzre kûldettûnc: Légyen valaha vége annacà tûznek, Légyen ſzáz ezer, Légyen hûſz ſzáz ezer, Légyen ezerni ezer, &c. eſztendőkigtarto, ámbár aza' tûz csak légyen Uram valaha vége. De jaj nem adatik kedves válaſz, mert ez hallatik: Mennyetek-el én tûllem az *örők* tûzre.

4. Végezetre még-is ezt mondhatnák, Máriánac ſzûlőttye: Ha már átkoztac, megvettettek, &c. vagyunk, az örők tûzben légyen valami jo társunk. Oh nem lehet, mert azt mondgya az Ur: *Az ördögök közöben mennyetek.*

Az Lelki iſmeretnek könyvenekhárom levelei vadnac.

Az első

Az *elsö* levélnek egyik felén az jo gondolatoc, másik feléna' gonosz gondolatok vadnak fel-irva

Az *Második* levélnec egyik felén à jo; másic felen à rosz rothat tisztàtalá beszédec vadnac fel-irva, mellyec még az Istennec szent lelkét-is meg-keseritic. (*a*)

(*a*) Eph. 4. ℣. 29. 30.

Az Harmadiknak egyic felén az jo, másic felén à rosz cselekedetec vannac fel irva.

Az életnec könyvénec tizen három levelei vadnac. (*b*)

b) Apoc 7. ℣. 45. 6. 7. &c.

Az tizenkét levélen tizen-két két ezeren vadnac fel-irva, ugy hogy mind egyben summálván à 12 leveleken száz negyven négy ezeren vadnak fel-irva. Ezec peniglen az Izraelnec minden Nemzetségébül el-pecsételtetteknek számok.

Az tizen harmadic levelen nagysokaság vagyon, mellyet senki meg nem számlálhat, mivel minden népekbül, nemzetségbül, nyelvbül ágazatbol állanac vala à Bárány Jésus elöt. (*c*) Ez könyvnek mind táblája, mind levelei, s-mind peniglen bötüi, finum arany, hasonlatos a' tiszta Cristályhoz. Ez könyben vadnac minden választattaknak nevek fel-irva. Immár

(*c*) Apoc. 7. ℣. 9.

Immár ezeket igy értvén, az fellyeb megemlétet kérdéſre meg-felelek. A' kérdés ez vala. *Honnán tudhatom-meg, ha a' máſik proba kő,* u. m. *A' lelki iſméretnek csendeſsége benneme?* Ebből; meg-nyugot ſzivel vagyé ebbé hogy az Ur. J. vérével a' te lelked iſméretinek könyvébűl minden gonoſz gondolatidat, rothat, mérges, tiſztátalan beſzédidet, undok cselekedetidet éppen ki törlötte? Meg-nyugottam Uram. Vigadgy hát mert nállad vagyon ez máſodik proba kű-is.

Hogy azért immár egyűgyű Tanitáſomat, ez mi halottunkra, az Tekéntetes Nagyſágos, néhai B. E. Groff REDEI FERENCZ Urunkra, ſokunkra nézve édes táplálo Atyánkra ſzabjam.

Az Tanuſágban fellyeb meg-értők, melly meg-mozdulhatatlan légyen az Iſtennek ſzerelme az ő könyveket hullato hiveihez, ugy hogy az, azoktul ſemmi nyomoruſágokban ſoha örökke el nem távozik. Bizony ez mi Halottunktul ſem távozot el ſemmi nyomoruſágiban. Ugyan-is.

Hogy az Iſtennek könyveket hullato hivei

közzül valo nem volt volna, nem tudom kicsoda alithatná. Oh melly ſerény vala az üdvösségnek utai felől valo tudakozásban. Bizonyság erre Iſtenem s-à magam lelke.

Mely bölts volt lelke az igaz mennyei tudományban; velem egyetemben tanuk erre mind azok, valakik az ő beſzélgetéſit éjjel nappal kivül s-belől halgatták.

Melly forro, s-kefergő vala az imátkozáſban az Cananæával, Udvari népe beſzéllyemeg.

Melly fárathatatlan vala az igének mind olvaſásában s-mind olvaſtatáſában. Vigyázo Prædikátori hirdeſſék.

Az ſok bujdoſok, mind felső, közép és alſo renden lévők, kik ez Zöldellő Boroſtyán fánknak árnyékában az veſzedelmes háboruſágokban csendeſsé nyugoſznak vala, ſzerelmét, ſzerelmének gyönyörü jo izu gyümölcsit emlegeſsék; sőt még-maradékoknak-is megbeſzélleni, ſe ne reſtellyék, ſe ne ſzégyenellyék.

Az *Arvák*, mint Tutorokat; Az *özvégyek*, mint Gyámolokat; Számos *Egyházi rendek* mint *Promotorokat*; A' ſok *foglyok*, mint ſzabaditojokat ſoha el ne felejcsék. Tiſok

Ti sok éhezők, kiknek kenyerét, ti sok szőjuhozok, kiknec italt; sok rongyosoc, kiknec ruházatot nyujtot, zokogjatoc mert oda vagyon Dajkátok.

Bánkodgyatok Jövevényec, mert el-dúlt Gyámolotok, könyvezzetec uton-járok, mert el-alut szállás ado Gazdátoc. Sirjatok betegek, mert a' setét koporsoban fekszic látogatótok. Ohajcsatoc szükölködők, mert meg-váltatok attul à ki mindenkor táplál vala, de soha liszti- s- olaja el nem fogy vala. Könyvezzétec iffiac, jajgassatoc szüzek; mert el esett az a' ki titeket selyem ruhával ruház vala.

Könyhullatásoknac Kut feje vala ez, Erdély s-Magyar-ország, ha meg-fontolnád. Bezzeg igen meg-károltatál. Elt ez mi Halottunc 5 4-esztendőket, mellyeknec többire még à leg-javait-is sirással és bánattal töltöttel. Oh bizony ennek az ő kenyere keservés, itala könyhullatás, fekvése noszolya ásztatás lön. De mind jol vagyon, mert az Ur tömlőjében szedte az ő könyhullatásit, s- meg- emlékezet fohaszkodásirul-is. Ha útet az Ur kivül sujtolta, belől vigasztalta, meg-menekedet immár boldogul

dogul mindenektûl; mert à sok nyughatatlanság után az nyugodalomnac helyén nyugszik, a' sok sirás után, az örömnec tellyes idején örûl.

Oh zokogva szánta ez világon; de immár az Uj Jérusálemben vigan arat; Ez életben könyhullatással vetet; De most amabba Dávidal dicsekedvén enekel. (a)

(a) Psal. 116. ℣. 7 8. 9.

Mert meg-tért már az ô lelke az ô nyugodalmában, jol tôt az *Ur* ô velle, meg-szabadult máraz haláltul, szemei meg szûntec az könyhullatástul, lábai né félnec az eséstûl; Mert az élôknek földében jár az *Ur* elôt szûntelenûl. Edes Istenûnc, szerelmes Atyánc, à te erôs, meg-változhatatlan, állando szerelmedbûl; tégy részt minékûnk-is szegyén könyveket hullato Fiaidnac és Leányidnac, ebben, ebbé az örömben a' mi *Ur*unk Jésus Chistus altal,

Amen!

M. T. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

EMLEKEZET-
NEK OSZLOPA.

Mellyet Néhai kegyes Urának Méltósá-
gos Groff REDEI FERENCZ-
nek örökké-valo dicsiretes emlekezetire,
fel-emelt, Kapos Városának Lelki-Ta-
nitója Görgei Pál. Az Vigasztaláſnak
Iſtene adgya mindnyáinknak az ő Vi-
gaſztalo Szent Lelkét moſt és minden
időben, Amen.

Terem 35. v. 20.

ELŐL-JARO BESZED.

MEltoſágos, de igen felette ſzomoru halotti Pompa, nevezetesbé ez moſtani ſzomoru alkalmatoſsággal, Dicsőſséges hirű kegyes Fejedelmünk, és több Méltoságos Groff Vrak, Méltoſágos Groff Vr Aſzſzonyok képét viſelő Tekintetes ſzemélyek. Régi dicséretes Magyar vérrel, és Atyafi ſzeretettel biro igaz hazafia, Méltoſágos Groff TŐKŐLYI ISTVAN Urā.

A Iſten

Isten itiletiből a' Magyar Nemzeten gerjedező Isten haragjának lángodozo tűzéből, kiragattatott űszög darabok Tekintetes Nagyságos fű fű Vrak. Erdély és Magyar Országban lako Haza szolgálattyára termet Nemes és Nemzetes Férfiak, tiszta kegyes, becsületes életet élő Méltoságos Tekintetes, Nagyságos, Nemes Nemzetes meg-keseredett felekezetek, Isten titkainak hűséges sáfári tudos Lelki-Pásztorok.

Keserű jaj szoval, minden szegeletiben bétölt, fekete gyászban öltözött Attya nélkül árván hagyatott szomoru Huszti udvar!

Egy szoval valakik imez fekete gyászos, szurkos koporsoban fekvő Néhai Méltoságos, kegyes életű, ritka példáju Groff Redei Ferencz Vram ő Nagysága, sok elme és testebéli szenyvedési után, Istenben el-nyugotott s-meg-hervadott tetemeinek, utolso tisztességes el-takiritására bokros keserűségek alatt forgo gyászos Vdvarára jöttetek.

Tudom olvastátok, ha nem olvastátok-is, Terem. 50 de hallottátok az Moses teremtésről irt Könyv. ötvenedik Részében, amaz jo vénséggel megelége-

ARADI KÖNYVTÁR

élégedett, csendesen e' világbul ki-mult, Jákób Patriáchának életét, csendes bóldog ki-muláſát, és el-aluváſa után valo tiſzteſséges el-takaritáſát, kinek Példáját bizonyára ha az idő el nem folyna, s-a'ti békeſséges tűreſtek-is el nem fogyna, elől-járó beſzédemben méltán ſzabhatnám, alkalmaztathatnám s-joſzágos cselekedeteknek balſamumával meg-kenettetett, életében Sz. Pátriacha életet élő, halálában Jákobi csendes ki-muláſſal ki-mult Néhai Méltoſágos Groff REDEI FERENCZRE. Teremt. 50 v. 2.

(1.) Mert ha e'két Méltoſágos ſzemélyeknek, Néhai Méltoſágos Groff REDEI FERENCznek, és amaz halhatatlan dicsőſséges hirű BETLEHEN *Familia*bol ſzármazott keſerűſségnek éles tőrivel moſtan ſzivében által veretett édes Férje ſzomoru koporſoja mellett ſiránkozo Méltoſágos Groff BETLEHEN DRUSIANA Aſzſzonyunk az ſzent ſzővetség által valo egyben kőttetéſeket, gondolom csak nem ugy tanálom mint volt Jákobnak az Rákellel. Teremt. 29

(2.) Ha életében ſzerető kedves fia halálával meg-keſeredett volt az Jákob, ki igy ſzoll

vala gondolván hogy az fenevadak szagatták el.
Terem. 37. ℣. 33. 35. Sirva megyek az én fiamhoz az koporsoban, és siratá ötet az ő Attya gyászolá-is. Oh Pátriárchai Sz. életet élő Néhai Méltóságos Groff Redei Ferencz, midőn ama'te egygyetlen edgyedet-is, az nagy reménségű Néhai méltóságos Groff Redei Laszlot az gonosz fene halál el-szaggatta volna, gyászban öltözvén valoban siratád, és becsületedre meg-őszült fejed, sirva menta'te Fidhoz a' koporsoban.

(3.) Jákób meg-érezvén az testnek erőtelenségébűl halálát, elől hivattya fiait, és azoknak jövendőt mondván lábait az ágyra fel tévén csendesen ki-mulék. Tegyetec bizonyságot, Mélt. Tek. Nemzetek, mind két ágon lévő Atyafiac; boldogoc, alacson karban lévők, ha-
Teremt. 49 lála előtt (noha annac előtte is) melly szivel látott, hivatott, segéllet-is benneteket.

(4.) Jákób még életében *provideált*, gon-
Teremt. 49 ℣. 29. ad 32 dolkodott takaritásának hellyérűl. Mikor ugymond én az én népem közzé számláltatom, temessetec engemet ama' kőből vágott koporsoban, melly a' Chitteus Hephronac földin va-

gyon,

gyon, mellyet meg-vőtt Abrahám, mind az mezővel egybe az Chitteus Hephrontul hogy az lenne néki temetésére valo örőksége. Az holott temették Abrahámot, Isákot, Sárát, Rebekát, Leát. Igy a' mi Jákobi szent életet élő jó Vrunk-is, még éltében az ő egygyetlen egy Isákjának, magának abban az helyben, mellyet boldog emlekezetű elejek mint Abrahám, nagy summa pénzen szerzettenek volt, tudni-illik, Huszt Várában, tiszta kősziklából ki vágattatott sirjába oda a' hol az ő szerelmes egygyetlen egy nagy reménségű Fiát Groff REDEI LASZLOT temettéc, Testamentum szerént meghatta hogy őtet-is oda tegyék.

De lássuk mint temették-el Jákobot?

1. Joseph édes Attyának orczájára borulván csokolgatván meg siratá, drága kenetekkel meg-kenette, és az Egyiptombéliek-is hetven napokiglan siratták. Ha a' tűzet olajjal akarnám öntőzni, bizonyára e' mi Jákobunk-is meg-érdemlené azt, hogy koporsora borult zokogo Márájával, mi-is az Egyiptumbéliekkel, nem hetven napokiglan, hanem tellyes életünkben siratnánk és kesergenénk. Teremt. 50

2. Fe-

2. Felette igen sokac kisirték, mert Pharahonac minden szolgai, Joseph minden Vdvara népével. Egyiptumnak minden vénei, ugy hogy felette igen nagy sereg vala, *Teremt. 50. v. 7. 8. 9.* Vgy látom ez Méltoságos Pátriárchai szent életet élő Vrunknak is takaritását. Isten sok Méltoságos Tekintetes Nemzetes és Tiszteletes kisirőkkel meg-áldotta, mind illyen alkalmatlan időben-is, mellyért én mindeneknek azt mondom, mellyet a' Dávid mondott a' Jabbes Gileádbélieknec. Aldottak legyetek ti az Vrban a' kik ezt az irgalmaságot cselekedtétec az én Vrammal, hasonlo igaságot és irgalmaságot cselekedgyék az Vr ti veletek-is.

3. Az helly a' mellyben temették Jákobot, akkor azt mások birtác, *id est.* a' Chet Fai, mellyet mindazonáltal idővel Isten örökség szerént az Jákob maradékinak meg-adott. De hald ezeknek nagy emberségeket. Jollehet nagy sereg, még penig idegen Nemzetből állo kisirte à Jákobnac testét, még-is csendesen fegyvernek zörgése nélkül meg-engették Jákobnac testét, édes eleitül pénzen vött örökségiben el-ta-

karita-

karitatni. Oh ne haladgyanak hát meg minket-is Kereſztyéneket azok à pogányok, hanem à mi Jákobunknak meg-hült teſtét, az ő ſzerelmes egygyetlen egy rajjának tetemihez csendeſſen ſzálitsuk-bé, hogy miképpen lelkek Iſtennél vagyon, azon képpen à boldog fel-támadáſnac napjáig tetemec s-porok-is edgyüt nyugodgyék, mellynec véghez vitelire hogy Iſten erőt és ſegitséget ſzolgáltaſſon imátkozzunc.

VEgire mehetetlen tanácsu hatálmas nagy Iſten, à' te kezedben vadnak à' mi életünknek minden napjai, Uram ha te meg-fedded az embert, ottan el-vész az ő ſzép ábrázattya, mint à' mollytul megemésztetett ſzép ruha. Tanits-meg minket hadd tudgyuk bőlcseséggel ſzámlálni à' mi napjainkat, adgy tiſzta jo lelki iſmérettel való életett, ez árnyék világon élhetnünk, engedgy idveſséges boldog kimuláſt, és idveſséges ol aluváſunk után, kőſſed Lelkünket az élőknek csomojában. Mi Atyánk, &c.

Kegyes életű jo Vrámnac utolſo tiſztteſséges takarításának ékeſitésére, örökké valo dicsiretes emlekezetinec oſzlopát ſzivetekben fel-épitem, amà mozdulhatatlan *fundamentum*om, mellyet az Iſtennec lelke le-tőtt ez Soltár

iró

iró Dávid Prophéta által az 112. Soltárnac 6. versében: *Eőrők emlekezetben leszen az igaz.*

Elől-Járó beszéd.

Peld. 22. v. 1. Kivánatosb az jó hir név nagy gazdagságoknál, *Pro. 7. v. 1.* Job embernek az jó hir név az drága kenetnél. Innen mondgya az Poëta-is, *Omnia si perdas famam servare memento:* Ha mindenednek el kellene veszni-is, az nem képest de jó hiredet meg-oltalmazzad: Ugyan-is az tiszteséges élet, az jó hir nélkül csak merő halál. Innen vagyon hogy az pogányok hirt és nevet szerezhessenec, halálos veszedelemre attác magokat, Curtius à földnec hasadékjában lovastol fegyverestől bé-ugratott. *Liv. Lib. 2.* Ancharus Attyát feleségét, gyermekit, meg-csokolgatván, hazájához valo szeretetiért egy rettenetes őrvényben ugratott. Olly igen kivánnya az ember à jo hirt nevet. hogy sokan Heroſtratussal fel-gyujttyác à Dianna Templomát; Az az, nagy gonoszt cselekeszne hogy csak még-is hirec nevec maradgyon-fel. Igy szolnac à viz őzön után meg szaparodott emberek-is, *Terem. 11. 4.* Jer éppitsünc magunknac Vá-

nac Városſt és tornyot, mellynec magaſsága az eget érje, és illyen modon ſzerezzünc magunknac nevet, &c. De ezec csac mulandoc. Hanem à ki halhatatlan örökké valo emlekezetet, még penig áldásban valo emlekezetet akar hadni, ez kezünc alatt lévő lecske meg-tanittya, igy ſzolván. *Eörök emlekezetben, &c.*

Az hol ſumma ſzerént az iſten félőknec ſzép *privilegiomoc* adatic elönkben hogy öröc emlekezetben leſznec. Az hol tettőt kell megjegyeznünc. 1. Az *Privilegium*mot, melly az igazakrol mondatic. Hogy öröc emlekez. 2. Az kirűl mondatic. Az igaz.

Kérdés. Micsodás az az igaz az melly öröc emlekezetben léſzen.

Felel. Nem értetic itt olly igaz ki *abſolutè* egy általlyában minden bűn nélkűl valo volna terméſzeti ſzerént, mert illyen az egy ember Iéſus Chriſtuſnál többnincs, az ki mindenekben mi hozzánc haſonlatos az egy bűnön kivűl. Az emberec között penig illyen igaz egy ſincs, *Rom. 3. 11.* Nincsen csac egy igaz is, *Péld. 20. 9.* Ki mondhatná azt tiſzta az én ſzivem, tiſzta

vagyoc az én bűneimtűl, Tetétűl fogván talpig nincsen az emberben semmi épség, *Esa. 64. v. 6.* Minden mi igasságunc hasonlo a' vérben ferteztetett ruhához.

Hát nincs semmi képpen igaz ember?

Felel. Vagyon, mertazt mondgya a' Leczke, őrőc emlekezetben lészen az igaz. 1. Vagyon olly igaz ki igaznac mondatic igyében, dolgában, *Justitia causæ.* Igy Sz. Dávid a' 43. Solt. Itilly-meg engemet én Istenem, és fogadfel az én igyemet. Igy Saul, *1. Sám. 24.* Igazabb vagy én nálamnál, mert te jol cselekedtél én velem, én penig te veled gonoszul. 2. Vagyon *Justitia cõparativa.* Az az, egybe vettetett avagy hasonlitatott igasság, mint Loth a' Sodomabéliekhez hasonlittatva igaz lelkű Lothnac mondatic. Jób akkoron élt emberekhez képest, hű és tőkélletesnec, Zacharias és Erzsébet Aszszony. 3. Vagyon más igasság-is, a' mellyről Sz. Pál szoll, az igaz ember hitből el. A' minémű vala az Abrahámé, *Rom. 4. 3.* Melly *imputativa*nac, az az Tulajdonitás által valonac mondatic. A' melly kettőben áll. 1. A' bűnőknec meg-bocsátá-

Job. 2. 3. Luc. 1. 6.

csátásában. 2. A' Chriſtus igaſságának tulajdonitásában. Bóldog ember à kinec bűnei megbocsáttattanac, és kinec Iſten nem tulajdonittya vétkét. Illyen igaz értetic itt. Mondatic igaznac. 1. *Ratione Imputationis.* 2. *Inchoationis.* Mert à hivő ember el-kezdi az igaz életet, ugymint ki à bűnnec meg-halván igaſságnac él, mellyet ſzép rendel le-ir ſzent Dávid ebben à Soltárban. Micsodás az ollyan igaz? *v.* 1. Bóldog à férfiu ki féli az Vrat, és az ő parancsolatiban igen gyönyörködic, *verſ.* 4. könyörül máſon, és kölcsönt ád, az ő dolgait igazán viſeli, *verſ.* 9. Oſztogat adakozic à ſzegényeknec, és az ő igaſsága el nem fogy, hanem meg-marad mind örökké. Egy ſzoval mint à folyo viz mellé plántáltatott fa, melly à jóſzágos cselekedetekkel zöldellő leveleit el nem hullattya; mert à Chriſtusban meg-igazult ember joſzágos cselekedetekből, ugy-mint hitinek gyümölcsébűl mutattya-meg idvezűlendő hitit. Sola fide

Mit mond immár az illyen Chriſtusban meg-igazult, igazulását, joſzágos cselekedetekkel meg-mutato emberről. *Felel. Eörök emle-*

kezetben léſzen. In memoria perpetua. Tulajdonképpen nem értetic itt az olly emlekezet, minémű à miénc, tudni-illic à mi agyunc velcében bé-nyomattatott *ſpecieſ*ekben à melly áll, hanem más, à mint ide alá meg-mutogatom, miképpen mondaſséc Iſten valakirůl meg-emlekezni.

A' honnan egy rövid Tanuságot teſzek-le.

Az igaz Iſten félő embernek holta után-is halhatatlan dicséretes emlekezete fenn-marad.

Az Tudománynac meg világoſitására illyen kérdéſt láſſunc, holott és kiknél marad emlekezete. *Felel.* 1. Földön. 2. Mennyen. 3. Emberec előtt. 4. Iſten előtt. E' világon emberec előtt, hogy hogy miképpen?

1. A' menyiben ez illyetén embernec nagy hitit békeſséges tűréſét, Iſtenes kegyes életét fáradhatatlan buzgo Iſteni ſzolgálattyát emlegetik. Abrahámnak nagy hitit, Jóbnak békeſséges tűrését, Dávidnak Iſtenes kegyes életét, Zachariás és Ersébet Sz. Anna Aſzſzonynak fáradhatatlan Iſteni ſzólgálattyát, ki böjtölléſſel és imádkozáſſal el-nem távozván az Ur-házának kűſzöbétűl ſzólgálta az Iſtent. 2. Az

2. Az szegények előtt foglyok rabok előtt kiknek táplálója vólt, éltében. Igy amaz jószágos tselekedetekkel és alamisnálkodással gazdag Dorkas. Az özvegyek mutogatván Sz. Péternek az ruhákat az mellyeket csinálta. Az Christus fejére kenetet le öntő Aszszonyi állát. Cselek. 9. Matth. 26.

3. Midőn Isten ditsőségére Templomokat Scholákat, és ahoz valo jövedelmeket állat valaki. Igy Obadiás-is, ki az Acáb idejében valo hit üldözésben, száz Prophétákat ötvenenként tartott táplált a' barlangban. Ma-is az Izrael fiainac dicsiretes emlekezetec prædikáltatic az Isten Sátorának fel-épitésében, melly buzgóc voltanac, kik még fülön függőjöket-is le-szedték és oda attác. Dávid hogy az Isten Templomához tartozo szükséges *matereá*kat meg-szerzette, Salamon hogy fel-épitette.

4. Maradékiban. Mert az Attya ha kiváltképpé jo fiat hagyhat ő maga után, ha meg-halis él, tudni-illic a' Fiában. Igy ma-is sok Méltoságos embereknec emlekezetec fenn vagyon. Antonius Piusnak és Philep Királlynak-is az Nagy Sándor Attyának haláloc orájánis e' volt vigasz-

taláſoc, kik elől hivatván Barátit, igy ſzollottanak. *Æquo animo moriar cum Filium poſt me relinquo, i.e.* Eörömeſt meg-haloc mivel magam után fiat hagyhatoc.

Ellenvetés. Lám ſok iſtentelenek-is vadnac emlekezetben, Mint Judás, Chain, Saul, Acháb.

Felel. Peld. 10. 7. Az igazaknac emlekezeti áldásbã vagyon, ellenben az iſtenteleneké átokban; és igy jobb volna, ha emlekezetben ſem volnánac.

Kerdés. Hát az igaz ember ugyan ſoha nem mégyen feledékenységben e földön?

Felel. De hogy nem; ſőt a' gonoſságban helyheztetett világ gyakorta az Iſten felőc felől igy ſzóll. El-véſz az igaz; de Iſten előtt őröc emlekezetec meg-marad. Mert ha az Anya
Eſa. 49. el-feletkezhetnék-is az ő méhének gyümölcséről, de az Iſten még is el nem feletkezhetic az
Eſa. 49. 15 Eſa. 56. övéirül, Sz. Lukács 10. réſzének 20-dic verſében azt mondgya: A' ti nevetec fel-vagyon irva az egekben. Eſaiáſnál-is, örökké valo nevet adok néktec melly ſoha el nem véſz. Ugyan-is meg-emlekezic Iſten az övéirül.

I. Ez életben 1. a' menyiben azoknac könyörgéseket meg-halgattya.

2. A' menyiben azokat oltalmazza, testi lelki áldásival meg-áldgya: mert a' kegyesség-nek nagy haszna vagyon, meg-jutalmaztatása vagyon annac, mind ez életben s-mind a' következendőben, *1.Tim. 4. 8.*

II. Halálokban a' menyiben azoknac lelkeket szent kezeiben vészi, mert ugyan-is a' por földé leszen, a' lélec meg-tér az Istenhez a' ki ötet atta volt. *Præd. 12. ỳ. 9.*

III. Haláloc után a' kiknec igy szoll: Jövetek-el Atyámnac áldottai, &c. éhező voltam ennem attatoc, mezitelen voltam meg-ruházta-toc, &c. ha egy kalán viznec emlékezeti vagyon a' mellyet ád ember Isten nevében, menyivel inkább a' hitnec gazdagabb gyümölcseinec. Láss-meg Danielnél is a' tizenkettődic részt azt mondgya: A' bölcsec fénlenec mint az egeknek fényessége, és a' kik sokakat az igasságra visznec, mint a' csillagoc örökkön örökké ragyognac. *Matth. 25.*

I. Haszon. 1. Tanit arra hogy jo értelem-

mel

mel mondhattyuc azt, hogy vagyon igaz emc' fŏldŏn, ollyan a' mint fellyebb meg-magyarázám. 2. Tanit arra hogy a' ki halhatatlan emlekezetben akar maradni légyen igaz, az az: mossameg lelkét utálatoslelki bélpoklosságából Namanfiruſſal a' Jesus Chriſtus teſtéből ki-folyo viznec és vérnec érdemének jordánnyában, mellyet e' három jelekből mutathat meg. 1.
Tit. 2. 13. Mértékleteſſen. 2. Igazán. 3. Szentůl éllyen ez jelen valo világon.

1. Az első bé-foglallya valamellyeckel Iſtenůnknec tartozunc, ugy-mint. 1. Féllyůc az Iſtent, ſzereſsůc járjunc Iſtennel Enockal, az Iſten akarattyát cselekedvén. 2. Az második bé-foglallya valamellyeckel felebarátunk-
Rom. 13. nak tartozunc. A' kinec mivel tartozunc adgyuk-meg, a' kinec becsůlettel becsůletet, &c. igy élhetůnc igazán az éberec kŏzŏtt. A' harmadic bé foglallya valamellyeckel magunknac tartozunc. 1. Az ételben italban valo mértékleteſséget Kereſztelő Jánoſſal. 2. Teſtůnknec tiſztán valo tartását Joſephel. 3. Az indulatoknac meg-zabolázáſát Dáviddal.

Hogy

Hogy immár rövid tanitásomat ez Néhai Mélt. kegyes életére nézve ritka példáju Kegyes Uramra Mélt. Groff REDEI FERENCZRE szabjam, bátorsággal elébbeni magyarázat szerént azt merem mondani, hogy e' Melt. Ur igaz ember volt.

1. Ha az ő Istenes életét e' mostani megvénhedett, gonoságban helyheztetett világnac fiainac életeckel egyben vetem. 2. Hát hit által az Jesus Christus igaságával meg-igazittatotnac nem mondhatomé? Igen-is sőt azt mondhatom felőle ő azoc közzűl egygyic, kikről a' a' titkos Könyvec 7. részének 9. vers. emlekezet vagyon, ezen szockal. A' Bárány előtt fejér ruhában állo, Pálma fa ágat kezében tarto ezt kiáltotta, az Idvesség a' mi Istenünktűl vagyon, a' ki székben űl és a' Báránytul. Ezek a' kik fejér ruhában öltöztec, kicsodác és honnan jöttek? Ezek azok a' kik jöttec az nagy nyomoruságbul, és meg-mostác s- meg-fejéritettéc az ő ruhájokat a' Báránnac vériben. Annak-okáért vadnac az Isten székinec előtte, és szolgálnac néki éjel nappal az ő templomában, és a' ki az

ſzékben ůl lakik ő vélec, nem éheznec többé, ſem nem ſzomjuhoznac, és az napnac hévsége vagy valami egyéb hőség nẽ árthat nékiec mert a' Bárány a' ki vagyon az ſzéknec közepiben az legelteti őket, és az vizeknec élő forrására viſzi őket, és el-törůl Iſten az ő ſzemekrůl minden könyhullatáſt.

A' Chriſtusbã hit által való meg-igazulását, hitinec gyůmőltseivel-is meg-mutatta. 1. Mert ſzentůl élt, felte, ſzerette az Iſtent; sőt ugy an étele, s-kenyere volt az Iſtennec igije, a' ki mint az ſzomjuhozó ſzarvas ohajtva ſzomjuhozta az Iſtent és az ő ſzent igéjét. Enockal az Iſtennel járt s-fel-is ragattatott. Sz. Anna aſzſzonnyal böjtöléſſel imátkozáſſal ſzolgálta az Iſtent. Dávidal még éjfélkor hajnalban-is, jo reggel nap fel-jőte előtt meg-kereſte az Iſtent. Az Iſten dicsőſségére fő gondgya volt, ſok Templomoknac Scholáknac harangoknac épületire ſokat adakozot. Egy ſzoval, ez az méltoságos Ur hitből élt, élt ő benne-is a' Chriſtus. 2. Igazán élt. Mert kinec kinec az övét meg adta.

1. Igaz volt Hazájához, Mert hogy boldogult.

dogult Uramnac szavaival éllyec, amaz ho harmathoz hasonlo fejedelemsége mutattya, készeb volt maga méltoságát meg-csonkitani, hogy nem romlott hazájának bokros jajját szaporitani.

2. Igaz vólt Fejedelmihez, mert soha practikája és árúltatása miá soha egy Méltóságos Fejedelem-is nem szenvedet, ez az oka hogy Bóldog emlekezetű Vitéz Rákóczi Györgytúl fogva, majd minden Fejedelmek miképen mostani kegyelm. Urunk-is, Attyoknac intitulálták.

3. Igaz vólt Vármegyéjéhez. Mert állyon elő bár csak egy az kit valaha meg-nyomoritott vólna, ugy hogy bátran mondhatom felőle a' mit Jób maga felől. Jollehet én sokakat mivelhettem volna sokakon, de erőszac tenni még csak kapumon-is ki nem megyec vala. Job. 31. 34.

4. Igaz volt szolgaihoz: mert meg-tanulta vol mit mond az Jób az 31-dik részben: Hogy ha az én szolgámnac és szolgálomnac igaz igyét meg-vetettem, &c.

5. Igaz volt az árvákhoz. Mert szépen reá illik a' mit maga felől mond az Jób, hogy ha az Job. 31. 17.

én ételemnec falattyát én magam ettem meg, és hogy ha abbul árva nem ett volna, mert gyermekségétűl fogva ugy-mint Attyánál nevekedett az árva.

Job.31.16. 6. Igaz volt a' szegényekhez, a' nyomorult rabokhoz, hogy ha én magamat az szegényec kivánságátul meg-tartoztattam, hogy ha én csak néztem az ruhátalan veszendő szegént, és az szükölködőnec nem attam ruhát, és ha az befedeztetett ágyékuac égemet nē áldottac bár&c.

Job.31.29. 7. Igaz volt még ellenségihez-is. Hogy ha örvendeztem az engem gyűlölőnec nyomorugán és örűltem mikor őtet veszedelem találta elől bár, &c.

8. Igaz volt az jövevényekhez. A' jövevént itkin nem hagyom vala hálni, és az én ajtomat az uton jároknac meg-nyitom vala.

Job.31.32. Job.31.15. 9. Igaz volt Jobbágyihoz. Mert tutta azt hogy ugyan azon Isten teremtette őtet-is a' kiamazokat formálta annya méhében, és az erős Isten ha fel-támadott volna mit felelt volna.

10. Igaz volt Mél. Tek. Nemz. Attyafiaihoz, minden állapatban lévőkhöz. Elsőben-is

Mélt.

Mélt. Groff Tőkőllyi Istvan Uram hozzád-is. Mert mint a' vén Tobiás várta az ifju Tobiáſt hozzá valo jöveteledet, halván olly ſzivel várt, és mint az Jákób Patriarcha Ægyiptumban az ő méltoságos állapatban lévő Joſeph fiához melly örömmel ment, alig hitte hogy láthaſſa, ugy e' Patriárchai ſzent életet élő Vr-is, ſullyos navalyájának Iſten után valo orvoſoltatására mikor Kéſmárkra ment, alig hitte hogy láthaſſon, és mikor Joſephi jo akarattal ſzállás adáſſal ez mi Jákobunkat fogattad volna, mint Jákób Ægyiptomban menvén Joſephez, elméjében, teſtében ugyan meg-nyugott.

11. Igaz volt, igaz tiſzta Vri ágybol ſzármazott olajfa veſzőidhez. Azt olvaſom, midőn Jákob megbetegedett és ſzemei meg-homályoſottak volna, eleiben állatá Joſeph gyermekit, és őket meg-csokolgatá, megőlelgeté, s-áldotta őket, ezt mondván: Az Iſten kinec előtte jártac az én Atyáim. Az Iſten az ki táplált engemet az én ſzületéſemnec idejétől fogva. Amaz Angyal az ki meg-ſzabaditott engem minden gonoſztul, álgya-meg ez gyermekeket, és hivattaſséc Gen. 48.

az én nevenő rajtoc, és mint a' halac szaporodgyanac ez földön. Igy e' mi Urunk-is, midőn viszsza térne Vri tiszta ágybol származott gyermekid kisértéc volna, a' mezőben meg-álván, meg-ölelvén csokolgatván, zokogo siráſſal kezeit fejekre tévén ezen Jákobnac felűl meg-emlitett áldásival, olly buzgoan áldotta hogy nékűnk nézőknec lelkűnc ugyan el-olvadott és szemeinkből könyhullatásunc ki csordult. Dávid felől olvasom hogy eszében vévén életének rövid voltát, még életében tisztiben bé-állatta, Salamont űltetvén a' Királyi székben. Igy ez Méltoságos Vr-is még életében a' Máramarosi Fő Ispánságban bé-űltette Vri indulatockal tellyes Fiadat, Groff Tőkőllyi Imre Vrfiat.

Dávid Jonathánhoz valo szeretetinec megmutatására, Jonathánnac gyermekét Mephibosetet maga mellet tartotta. Igy ez Méltoságos Vr-is tiszta életű Groff Tőkőlly i NB. Kis Aszszonyt, csak nem kicsinységétűl fogva maga mellett tartotta, kiben menyi gyönyörűsége volt, mondgyák-meg azoc az kik közelebb jártanak.

Igaz

Igaz volt csak még alacsonab karban lévő Attyafiaihoz-is, és sokakat mint Joseph táplált tartot. Oh áldott ember!

Igaz volt a' Leki Tanitokhoz. Mert miképpen Abrahám Melchisedeknec a' magasságban lakozo Istennec Papjának mindenébűl igazán a' Dézmát meg-atta. Igy a' Méltoságos Vr-is nem csak buza, árpa, kőles vetésibűl, hanem, még csak retkébűl, répájábul, hagymájábul, petreselmébűl-is, a' Tizedet ki-atta. Oh ritka példáju ember!

III. Mértékletes volt ételében, italyában, ugy annyira, hogy a' részegséget nem hogy követte volna; de sőt másokban-is utálta, indulatit zabolán horgozta, ugy hogy ha kiknec hoszszas boszszonto nyavalyájában keményen szollot-is, más felől csak hamar követő engesztelő szókkal szollott. Oh bizonyára örök emlékezetben maradhatz hát ritka példáju Méltoságos Groff Redei Ferencz!

1. Elsőbé emlékezetben maradsz Országod előtt: mert mint Mardocheusnac fájt édes Nemzetségének szomoru sorsa, és mint Hágárnac

szive-

ſzve csak meg nem haſodott, látván ſzomjuval valo epedését fiának. Igy ama' viz nélkûl valo időben, midőn édes Nemzetségünc romlana, és puſztulna, tsak nem haſad vala meg ſzive, és ha honnan valami ujito őrvendetes hirt hallott ugy vette, mint Hágár az Iſten Angyalától mutattatott forráſt. Bezzeg nem volt ám ez Mélt. Uron az *Morbus Hungaricus*; az az, az Elephantiaſis, mellyben tulajdonképpen a' ki vagyon minden érzékenség nélkûl tűzes vaſat fogdoſhat, és ha teſtét metéllik-is nem érzi. Vallyon Magyar Nemzet ez meg-emésztő fene nem eſetté a' te tagaidbâis? Imé kivûl a' fegyver ugy puſztit, hogy egy néhány fû fû rédec csak ugy maradátok, mint a' tűzből ki-ragattatott ûſzög darabok. Belől réſz ſzerént az ſzomoru halál által az értelmeſeket, az Oſzlopokat Iſten ſzedegeti. Ugy bánic Iſten velünc, mint Sámſon a' Phyliſteuſſal: Az háznac oſzlopát a' mellyben a' Phyliſteuſoc vigan mulatnac vala, meg-rázá és nyakokban ſzakaſztá, ugy hogy többet ölemeg, hogy nem mint kiket éltében agyon vert vala. Magyaroc miért nem bánkodtoc az

Bir. 16. 28.

Joſeph

Joſeph romlásán, hajja, hajja, eggyes poharoknak italában bátran vattoc, mint a' Phyliſteuſok az házban, nem veſzitec eſzetekben hogy az Oſzlopokat rázza Iſten, midőn az illyen értelmes haſznos embereket ſzedegeti. Nem veſzitek eſzetekben hogy Fejdelem még penig nagy Fejedelem eſelt ma ki Izraelből. Igy ſzól Dávid az Abner felől, ugyan is adná Iſten bár ne lennétec ollyac mint az Egyptombéliec, a' kik Joſephnec jó tétéményérül el feletkezvén, maradékát nyomorgattác; de félec rajta ugy ne járjatok ez Mél. Urral, mint Saul az Samuellel, kit életében illendő becsülettel nem bőcsültenec, hólta után penig tiz körmőkkel is ki-kapartac volna, a' midőn az nyomoruságos napokban, nem vala kitül tanácsot kérdeni, ugy hogy az Pithoniſſa Eördöngős Aſzſzonyi állatot kénſzerité Saul hogy támaſzſza-fel néki az Samuelt, Oh bár igy ne járnátoc ti-is! 2. Sam. 3. v. 38.

2. Emlekezetben marad el-hittem Méltoſ. Groff Tőkölyi Istvan Uram előtted-is valimig romlott Hazánc ſzolgálattyára Iſten az teſtnec romlott ſátorában tart, a' mellyet azzal

mutat-meg, ha Isten félő, sok keserűségec allatt forgo Istenes Eőzvegyérűl meg-emlekezel.

3. Emlekezetben marad előttetec sok fő fő Rendec, kiket Vdvarában mint Fiait nevelt, az kegyességben szűlt, ez világi állapatotokban szárnyotokra repitet; kik kőzzűl im mostan is számosan könyvező szemmel itt állotoc.

Sok őzvegyec, árvák, pogany rabságában lévők, hol a' ti Atyátoc? árvác hol a' ti Tutortok? Szegény raboc hol Ebedmelec a' ki titeket Jeremiással az Sáros Tőmlőczből ki-szabadicson? Imé majd ma tészűc azt a' sirben.

Emlekezetben marad Erdély és Magyar országban lévő Scholákban tanulóc előtt, ugymint Patakı, Kassai, Eperjesi, Enyedi Prophétác fiainál. Vgyan is hol a' ti táplálo Obadiástoc? Hol Istennec a' Magyar Nemzett kőzőtt lévő Izraelénec szekere s-lovagja? Jaj tűzes szekérben sok test s-elmebéli szenvedése után Isten az égben fel-vitte! Oh sirva kiálcsunc hát Eliseussal; édes Atyánk édes Atyánk, Isten Anyaszentegyházánac szekere és lovagja, az az ékessége és ereje. Jeremiással jajt kiáltsunc, ezt mondván; jaj

jaj le-

Joſeph romlásán, hajja, hajja, eggyes poharoknak italában bátran vattoc, mint a' Phyliſteuſok az házban, nem veſzitec eſzetekben hogy az Oſzlopokat rázza Iſten, midőn az illyen értelmes haſznos embereket ſzedegeti. Nem veſzitek eſzetekben hogy Fejdelem még penig nagy Fejedelem eſelt ma ki Izraelből. Igy ſzól Dávid az Abner felől, ugyan is adná Iſten bár ne lennétec ollyac mint az Egyptombéliec, a' kik Joſephnec jó tételényérül el feletkezvén, maradékát nyomorgattác; de félec rajta ugy ne járjatok ez Mél. Urral, mint Saul az Samuellel, kit életében illendő becsülettel nem bőcsültenec, hólta után penig tiz körmökkel is ki-kapartac volna, a' midőn az nyomoruságos napokban, nem vala kitül tanácsot kérdeni, ugy hogy az Pithoniſſa Eördöngős Aſzſzonyi állatot kénſzerité Saul hogy támaſzſza-fel néki az Samulet, Oh bár igy ne járnátoc ti-is! 2. Sam. 3. ℣. 38.

2. Emlekezetben marad el-hittem Méltoſ. Groff Tőkölyi Istvan Uram előtted-is valimig romlott Hazánc ſzolgálattyára Iſten az teſtnec romlott ſátorában tart, a' mellyet azzal

mutat-meg, ha Iſten félő, ſok keſerűſégec allatt forgo Iſtenes Eőzvegyérűl meg-emlekezel.

3. Emlekezetben marad előttetec ſok fő fő Rendec, kiket Vdvarában mint Fiait nevelt, az kegyeſségben ſzűlt, ez világi állapatotokban ſzárnyotokra repitet; kik kőzzűl im moſtan is ſzámoſan kőnyvező ſzemmel itt állotoc.

Sok őzvegyec, árvák, pogany rabságában lévők, hol a' ti Atyátoc? árvác hol a' ti Tutortok? Szegény raboc hol Ebedmelec a' ki titeket Jeremiáſſal az Sáros Tőmlőczből ki-ſzabadicson? Imé majd ma téſzűc azt a' ſirben.

Emlekezetben marad Erdély és Magyar orſágban lévő Scholákban tanulóc előtt, ugymint Patakı, Kaſſai, Eperjeſi, Enyedi Prophétác fiainál. Vgyan is hol a' ti táplálo Obadiáſtoc? Hol Iſtennec a' Magyar Nemzett kőzőtt lévő Izraelénec ſzekere s-lovagja? Jaj tűzes ſzekérben ſok teſt s-elmebéli ſzenvedéſe után Iſten az égben fel-vitte! Oh ſirva kiálcsunc hát Eliſeuſſal; édes Atyánk édes Atyánk, Iſten Anya ſzentegyházánac ſzekere és lovagja, az az ékeſsége és ereje. Jeremiáſſal jajt kiáltsunc, ezt mondván; jaj

jaj le-

jaj le-esett a' mi fejünknec ékes koronája! Jüjjetek elő, jüjjetek elő sok árvác, ezekkel a' koporso mellett sirva álló árvákkal, siraſsátok édes Atyátokat; sok mezitelen ez Istenes Mélt. Urtól bé-fedeztetett ágyékok, mutogaſsátok örökké élekezetire azokat az ruhákat az mellyeket csináltatott éltébe. De ha szintén ti halgatnátok-is, sok Isten dicsőſségére tüle épittetetet Templomoknak kövei, és harangoknak zúgási ki-kiáltanak.

Arván hagyattatott, fekete gyáſzban öltözött szomorú Huſzti Udvar hola' te jóra oktató, jó példaadásával. Isteni félelemben nevelő Attyátok? Be Atya nélkül hagya Isten benneteket! El-hittem sok Istenes szavaiért, Atyai szerelmeért, örök emlekezeti előttetek-is meg-marad. Jámbor Jobágyok tudom bizonnyal hogy még maradéktoknak-is meg-hadgyátok, hogy az ő maradékoknak-is beszéllyék ez Istenes Urnak életét.

Ha szintén ez hála-adatlan világ előtt feledékenségben menne-is, el-hiſzem szerelmes uradtul, edgyetlen egy rajodtúl meg-foſztattatott szomorú Mára Néhai Mélt. dicsőſséges hirü Gróff Betlen István maradéka Gróff Betlen Druſina, Néhai kegyes életü Gróff Rhedei Ferencz üreſſen, árván, szomorun maradott Istenes özvegye szivedbül s-elmédbül

ki-nem szárad emlekezeti. Igazán ama' régen megkeseredett Aszszonyi állattal igy szólhatcz: Márának hijjatok engem; Mert keserűséggel illetett engemet a' Mindenható. Valék régen gazdag de üressen hagya engemet az Ur: tudom bizony hogy a' Christussal ez méreggel elegyittetett eczetet nehezen iszod, talám azt-is mondod; El-fogyatkozván el-fogyatkoztam mert erőm felett vagyon rajtam a' Terh. Tudom bizonnyal nehezen ihatod az Márának keserű vizeit; de az Lelki Mojses meg-édesiti még azt: Mondgyad azért Jóbbal, *Cap. 13. v. 25.* Ha meg-ölne-is az Ur avagy nem biznámé ő benne, *Cap. 27. v. 5.* Valamig élek az én tőkélleteségembűl magamat ki-nem tagadom, ezen igasságomat, ez nyavalyámban-is meg tartom, el nem hagyom. Légy hát az Istennek bokros látogatása alatt halgatáffal s reménséggel, könyörögj hogy mentűl hamaréb ez Testnek setét Tömlőczéből szabadicson ki Isten, mondgyad ottan ottan, jővel Uram Jesus, jővel hamar!

Ki-Jöv. 18. ỳ. 18.

Ki-Jöv. 15. ỳ. 23.

Isten előtt-is emlekezetben vólt és vagyon, 1. Eleibe. Mert könyörgésében az Ur meg halgatá: halálában Jákóbi csendes ki muláffal az Ur meg-ajándékozta: hólta után immár jár az élőknek földén szűntelenűl.

Utólsó Haszon.

Intés. Noszza hát valakik dicsiretes emlekezetben akartok maradni éllyetek szentűl, igazán, mértékletessen ez jelen-való életben, hogy az ti lelketek-is e' boldogúl ki-múlt Urnak lelkével, az életnek csomójában kőttetessék, AMEN.

jaj le-esett a' mi fejünknec ékes koronája! Jüjjetek elő, jüjjetek elő sok árvác, ezekkel a' koporso mellett sirva álló árvákkal, siraſsátok édes Atyátokat; sok mezitelen ez Iſtenes Mélt. Urtól bé-fedeztetett ágyékok, mutogaſsátok örökké élekezetire azokat az ruhákat az mellyeket csináltatott éltébe. De ha ſzintén ti halgatnátok-is, sok Iſten dicsőſségére tüle épittetetet Templomoknak kövei, és harangoknak zúgási ki-kiáltanak.

Arván hagyattatott, fekete gyáſzban öltözött ſzomorú Huſzti Udvar hol a' te jóra oktató, jó példaadásával. Iſteni félelemben nevelő Attyátok? Be Atya nélkül hagya Iſten benneteket! El-hittem sok Iſtenes ſzavaiért, Atyai ſzerelmeért, örök emlekeze ti előttetek-is meg-marad. Jámbor Jobágyok tudom bizonnyal hogy még maradéktoknak-is meg-hadgyátok, hogy az ő maradékoknak-is beſzéllyék ez Iſtenes Urnak életét.

Ha ſzintén ez hála-adatlan világ előtt feledékenségben menne-is, el-hiſzem ſzerelmes uradtul, edgyetlen egy rajodtúl meg foſztattatott ſzomorú Mára Néhai Mélt. dicsőſséges hitű Gróff Betlen István maradéka Gróff Betlen Druſina, Néhai kegyes életű Gróff Rhedei Ferencz üreſſen, árván, ſzomorun maradott Iſtenes özvegye ſzivedből s-elmédből

ki-nem ſzárad emlekezeti. Igazán ama' régen meg-keſeredett Aſzſzonyi állattal igy ſzólhatcz: Márának hijjatok engem; Mert keſerűséggel illetett engemet a' Mindenható. Valék régen gazdag de űreſſen hagya engemet az Ur: tudom bizony hogy a' Chriſtuſſal ez méreggel elegyittetett eczetet nehezen iſzod, talám azt-is mondod; El-fogyatkozván el-fogyatkoztam mert erőm felett vagyon rajtam a' Terh. Tudom bizonnyal nehezen ihatod az Márának keſerű vizeit; de az Lelki Mojſes meg-édeſiti még azt: Mondgyad azért Jóbbal, *Cap. 13. v. 25.* Ha meg-őlne is az Ur avagy nem biznámé ő benne, *Cap. 27. v. 5.* Valamig élek az én tőkélleteſségembűl magamat ki-nem tagadom, ezen igaſságomat, ez nyavalyámban-is meg tartom, el-nem hagyom. Légy hát az Iſtennek bokros látogatáſa alatt halgatáſſal s-reménséggel, kőnyőrőgj hogy mentűl hamaréb ez Teſtnek ſetét Tőmlőczébűl ſzabadicson ki Iſten, mondgyad ottan ottan, jővel Uram Jeſus, jővel hamar!

Ki-Jőv. 18. ℣. 18.

Ki-Jőv. 15. ℣. 23.

Iſten előtt-is emlekezetben vólt és vagyon, 1. Eletébe. Mert kőnyőrgésében az Ur meg-halgatá: halálában Jákóbi csendes ki-muláſſal az Ur meg-ajándékozta: hólta után immár jár az élőknek főldén ſzűntelenűl.

Utólsó Haſzon.

Intés. Noſza hát valakik dicsiretes emlekezetben akartok maradni éllyetek ſzentűl, igazán, mértékleteſſen ez jelen-való életben, hogy az ti lelketek-is e' bóldogúl ki-múlt Urnak lelkével, az életnek csomójában kőttetteſsék, AMEN.

)o(

HALOTTI
MAGYAR ORATIO.

Tekéntetes, Méltóſágos Nagyſágos, Urak, Aſzſzonyok: Nemzetes s-igaz nemeſi ſzabadſágnak czimerével ékes Férfiak s- Aſzſzonyi állatok: Iſten beſzédének tiſzta hirdetéſében igaz hűſéggel forgolodó s= az Jéſus Chriſtus nyájja mellet ſerényen vigyázó Tiſzteletes Lelki Páſztorok: Te-is Méltóſágos udvarnak méltán meg=keſeredet gyáſzos Nemes ſerege! Es mindenek, felſő, kőzép, alſó rendben helyheztetet Iſtenes kegyes Halgatók, valakik ez Néhai Tekéntetes Méltoſágos Groff RHEDEI FERENCZ Urunknak meg=hidegedet tetemének utolſó érdemlet tiſztteſsége meg-adásának okáért, ez Ur napjának innepléſére, egyenlő lélekkel ſok helyekről ide jőttetek!

SAROS PATAKON,
Nyomtatta Rosnyai Janos, 1668-ben.

BEöltsen és az Véghetetlen Iſten örök-
tůl fogván való *decretomá*nak az Jeſus
Chriſtus közben járáſa s-érdeme ál-
tal, mindé hiveknec ſzivekben ki-je-
lentett, Sz: Lélek által meg-pecsételtetet változ-
hatatlã igaſſága ſzerént mõdotta régéten Iſteñek
amà minden Királyok felet példa nélkůl valo
prædikátora a' Salamon: *Az halálnak napja jobb
à ſzůletéſnek napjánál.* Szollott ugyan-is mint
Iſten Oskolájában az Mennyei igaz böltseſégre
elégſégeſſen meg-tanittatott Prædikátor: mely-
lyet-is Iſten, ditsöſséges háza minden cselédé-
nek lelkekben igaz hitnek erös pecséti alattmin-
denkor meg-tartot: melly által ugy-is élik vilá-
gi mulandó életeket, mint kiket hálálok után
való állapottyoknac dicsöſséges boldogſága,
arra ſietve vágyakoztató s-bizonyos el-vétele
felöl való meg-czáfolhatatlan reménſég, lelkek-
ben még ez világon édeſdeden táplálgat. Nem-
is kell-itt ſemmit-is magoknac hizelkedniec ez
haſzontalan világi életnek mulandó, ſzempil-
lantáſig virágzó, vizi buboréknál álhatatlanb
ſzem-fény veſztö, gyönyörüſéginec fajtalan a-
apolgatá-

polgatáſival tőltőzni, -s meg-elégedni kivanó, bűnben merült, gonoſsággal izenként fűzött, lelki halálos ſebekben meg-dőglött, ez csalárd világ minden utálatoſságinac bűdős nyálas tavában ugyan meg-feneklett undok világfiainak életek, első fogontatáſoktúl fogván, átkozot keſerves hálal, hálálok őrők veſzedelemmel fizető kárhozat halálának halála, kiknek jobb lőtt volna ſoha nem ſzületniek, mint ſem ez világra jővén őrők veſzedelemre menendő teſteket lelkeket, minden Iſten ellen való gonoſzſágoknak zabolátlan indulatbéli véghez vitelével gyilkoſſan kéſzitgetniek. Ezeknek az halál, lelkeket ugyan valóban érdeklő s minden ſzempillantásban az bűnnek érdemlet fizetéſére kiméllet-len ſarczóltató s-kénzó hohérok, kiknek tőmlőczében minden kegyelem, és ſzabadſágnak reménſégétől űres, kétſégben eſéſnek tőriben hanyat homlok ejtő gonoſzok közőtt, vég nélkűl mind őrőkké veſzedelmeskednek: m. a' halálnak halálával meg-ſententiázó átoknak dőgős mérge lelkek teſtek meg-emésztéſére épen el-hatot! Nincs ezekben réſzek azoknak, kiket halálok jób életre való menéſſel mint ſem

ſzületéſek

ſzületéſek jó reménſégben meg-nyugotott: kik nek örök halálok, az Chriſtus halála által eltöröltetet; Idő ſzerént való halálok-is terméſzeti mérgétől meg-foſztatván, meg-édeſittetet, ugy hogy nem halál légyen immár nékiek, hanem job életre való által menetel, melyre nézve méltán job ennek napja; ez világi mulandó életre valo bé-jövetelnek napjánál. Ugyan-is ha vólta-képpen gondolkodándunk az ſzületéſnek napjairól. Es az mellyen amaz csalárd kigyó ſzines kecsegetéſének engedő, s-Iſtentől vak merőúl el-pártolt első ſzűleinknek, reánk örökség ſzerint gyalázatoſſan maradott vétkes terméſzetekben öltözünk: az mellyen ez bűnös világnac, lelkünket teſtünket ſok ezer nyavalyákkal koholó, minden gonoſzſággal tellyes műhelyénec kűſzőbén bé-lépünc, s-ebben, mint egy kézrűl kézre lapta módra hányattatunc, mind addig mig nem az mi meg-oſzlattatáſunknac idejére érünk. Veſſűc egyben ezzel a' mi halálunknac napját, ſockal kűlőmben találllyuc az dólgot. Mert az mi halálunc lelkünc veſzedelmére meg-eskűtt dűhőttűl ellenünc fenekedő gyilkos terméſze-

tit az Chriſtus érdemes halála által le-vetkezvén, ſzép csendeſſen nyugotó álommá változott, s-ez világi romlandóſágnak le-tételére örökös mennyei hazánkban való által menetelünkre egyenes ösvényé tétetet, az melyben végnélkül az mi Chriſtuſunkal mind örökké élünk: igy a' mi halálunknak napja léſzen minékünk, örök életünket el-kezdő napunk. Melly örök életnek ſzives kivánáſára hogy benneteket felindithaſsalak ſzándékom ez: hogy ez világi mulandó életnek rövid és nyomoruſágos vóltát rövideden előtökben adgyam, és az Tekéntetes, Méltóſágos, hideg tetemében előtökben letétetett Groff Urnak, példájában világoſsan kimutaſsam. Minek okáért ditséreteſsen tiſzteteket cselekeſzitek, ha engemet kegyes fűllel s-békeſſéges elmével egy keveſsé el-ſzenvedéndetek.

Tsudálatos és minden réſzeiben ki mérethetetlen bölcseſségét mutogató rendet tarott, ez világnak fő Acs-meſtere az Iſten, ez egéſz alkotmánynak derék állapottyában való fel-állatáſában. Mert ámbár amaz tiſzta ſzentſégű, mindenek felet ditsőſségesb karban helyheztetett s-ab-

tett s-abban meg-erősíttetett lelkekről az szent Angyalokrol ne szóllyak; kiket Isten teremtésbéli ditsőséges munkájának kezdetiben, hatalommal, erővel, méltósággal fényessen fel-öltöztetvén fényes Palotáiban kész szolgálatra szüntelen előtte álló ditsosséges orcsájára nézö udvárló seregéve állatot; az embernek élö lélek-nek alkutásában, ez hatalmas munka, világ láttára magát éléggé ki-mutatta, ugy mint, kit Isten saját képére igasságnak, szétségnek, ártatlanságnak halhatatlásságnak fényes biborábã öltöztetvén minden teremtésin urrá s-örök Fejedelemé tött vala, adot vala néki ditsőséges Országot az Paradicsőban, adott vala méltoságos széket s-az mellett udvarló sereget minden teremptett állatokat, adot vala halhatatlan életet, mellyben az őtet teremptő Istenének ditsőségében gyönyörködvén vélle mind örökké bóldogúl élhet vala. Nem vala bezzeg ott az sok féle nyomoruságoknak helye: nem vala à semmi szükségnek sem szenyvedésnec műhellye: nem ijjeget vala a' minden orában avagy szempillantásban sok epesztő, természetet rontó, nyavalyákkal bé kőszönő halálnak félelme. De jaj! mi követé az

méltosá-

méltoſágos s- bátorſágos uralkodáſnak pompáját? vétkezék az ember: s-à kárhozatos ő-rők halálnak méltó rabjává tétetek. Igy az ki mindeneknek Ura vala, lőm mindeneknek ſzolgája: az ki Fejedelem vala, gonoſz utálatos poroſzlók gyalázatos rabja: à ki őrökké élhet vala, az ſzomorú halálnak torkában bé-eſsék! Melyben-is marad vala reménſég nélkűl mind őrökké; hanemha Iſten tsudálatos kegyelmeſſégének ſzabados ſáfárláſa ſzerént azoknak az kiket még teremtetéſeknek előtte, iſmért és neveket őrökké való ſzámtartó könyvében fel-irta, meg-ſzaba duláſokra orvoſságot nem keres vala: mellyel azoknak mind lelki őrökké valo halálokat meg-öldökölné, s-meg-emésztené; mind teſti romlandóſág után valo halálokat, ha el nem venné-is de annak keſerő mérgét édes mézzé változtatná: ugy hogy noha az terméſzeti életnek az által lenne vége; de ugyan az által lenne jövendő ditsőſséges életeknek-is kezdete. Ez rontya már ma el minden emberben annak a'terméſzetnec rendit, mely az előt halhatatlan életnek meg-bomolhatatlan féſzke vala. Ennek előtte járó követei az ſok nyavalyák, betegſégek,

tegségek fájdalmak, mellyek az ember élete javára, minden kiméllés nélkül száguldva rohannak, fogyattyák s-faggattyák, mind addig migné osztán az őket követő halálnak kész prædájává tészik. Itt lesz osztán vége ez nyomorúlt világi életnek! De oh! Vallyon itté azoknac, kik őröktül fogva az kárhozatra irattattak bé? kik ez haszontalan búdos világnak undoksági után tellyes életekben szivek szakadva futostak? Bizonyára nem lesz ő nékik itt végek; hanéminkáb érdemlett örök büntetéseknek siralmas kezdete: kiket az kegyetlen ördög minden seregével az győtrelemnek fizetésére, a feneketlen pokol, tűz kénkővel lángozva forró ferdővel az pokolbéli meg-olthatatlá tűz, testeklelkek égetésére gerjedező, lángal, annak mérges soha meg-nemhalható férgei feneketlen gyomorral, azimmár el-kárhozott lelkek sok jajjal tellyes lakadalomban, mint régi pajtársokat ohajtva várják! Oh! bizony érzették ez illyenek kőzzül sokan ez világi életek után réájok következő siralmas sorsokat s-azért ragaszkodtanak oly örömest ez világhoz, és hogy az más ditsőséges életnek kivánsága semmi reménséget nem nyujtot né-

tot nékiek! Nem illyen elméjek vagyon azoknak, kiket ez világi nyomoruságos életek után, az más életnek jó reménsége lelkekben édesdeden táplál, könnyeb nékik ez világi haszontalanságnak ezentől nyakokbã omló sátorából kiköltözniek: mert nem igészte-meg őket annak veszendő szépsége, hogy lelkek ragaszkodhatnék ahoz: nem vötte annyéra el-szemek fényét tettetes pompája, nem foglalta-el sziveket bujaságra ingerlő kecsegetése, hanem inkáb mind ezeket semminek tártván, nem külömben élik életeket, mint ki veszedelmes pusztán, út nélkül élete veszedelmével eny-helyet keresvén tévelyeg. Ugyan-is mitsoda ez világ hanem veszedelmes bujdosásnac szövevényes pusztája? mellyen bátorságos maradásunc az mint nincsen, ugy nem-is lehet. Sár házban mulatoz itt az mi szegyény lelkünk: ez illyen épületnek penig állandoságot ember nem igérhet. Ez à mi testünk mellyet Isten az földnek hulladékon és minden gyengedéden lengedező szellőtül hamar széllel ragadtatható porából, mint bölcs fazék gyártó oszve tapasztva fel állatot s-élő lelket adván belé, meg-elevenétett. Igérhetünké hát en-

M. T. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

hát ennek vagy örökké, vagy csak hoszszú ideig meg-bomlás nélkül való meg-maradáſt? biztathattyuké magunkat erős kő szál természetű állandoſágával? Semmi képpen nem. Annyival-is inkáb hogy minden napon, minden orában, minden szem pillantásban sorvadáſára sle-omláſára hanyatló meg-avuláſt keserveſſen minden részeiben érezzük, sohajtva panaſzolkodunk felőlle máſoknak-is. Emlegettyűc néhai viſelt dólgainkat mellyeken idővel csudálkozunk: mivel közelgetűnk ahoz az időhöz, melyben mi-is mint a' ruha meg-avulunc, elmulunc mint az árnyéc. Ugyan-is hogy hogy kivánnáaz jó lélek e' sáár fenék hajlékban mint meg-annyi bűdős dohos tőmlőczében ſok ideig való lakáſat? melyben, hol egy felől, hol más felől, ſok kedvetlen s-riſztaſágot kivánó természetivel ellenkező ſiralmas állapotok érdeklic? néha, a' ſok felől reá tolúló betegségeknec ár-vize fel-vészi s-rendeletlen habjain ide s-tová hankódtattya: néha az ſok kedvetlen háborgatáſoknak forgó-szele, még alvó helyéből-is fel-ragadgya hirtelen s-viſzi az hová nem akarná-is neha valamennyire való csendeſsé-

gecskéje után nődögelni kezdő szines kedvét, az hirtelen röpülő kárvallásnak kő elsője zápor modgyára még fűvében le-csepülli: ugy hogy jó állapattyának veteménye, nem hogy megéréſre; de csak ſzárban való nevekedéſre ſem mehet. Sok jaj fejem! ſok jaj bélem, ſok jaj derekam, ſok jaj egymás tagom, jaj jaj kiáltáſával életét markában hordoztató félelmek között ha valamire mehet is egy rövid oránnyi idő annak az közi, az-is ottan tűzes köre öntött viz modgyára hirtelen le-ſzökdöſvén oda leſz! Tégy bizonyſágot itt velem ſzegény lélek, mennyi boſzſzuſágokat, mennyi méltatlanſágokat, mennyi rágalmazó nyelveknek meg-emészteteſedre való mérges beſzédeket, irig' ſzemeknek mennyi ſok hunyorgatáſit, gyilkos kezeknec, vér ontáſra hanyat homloc rohanó lábaknac mennyi álnok leſeſkedéſeket, életedet tőrben ejteni veſzedelmeſſen ſzándékozó *practi*kájokat kell meg-győznöd, mig az teſtednek ſátorát ſok nyögéſſel hordozod! Oh ki ſokan mondgyák moſt én velem, ha fel ſzóval nem-is hogy igaz à mit mondok! Ezzel fizet néked kegyes lélek az te teſted, kit még-is néha kegyeſsebben mint ſem kel-

sem kellene igyekezel apólgatni, meg nem gondolván hogy kebeledben kigyód s-veled legelő s-nyugovó ellenséged tenéked! Mert vallyon hányszor kecseget nagy veszedelemmel-is valamely gonoszsnak meg-cselekedésire? hányszor olálkodtat ártatlan vér után, hányszor ingerel testi bátorságra, bujaságra, és minden féle utálatos vétkeknek szemérem és félelem nélkül való el kövétésére? hányszor hagyattya el-veled édes álmodat, világi szorgalmatoskodásodnak el-végezéséért? hányszor vét akadályt elődben, hogy rendes Isteni tiszteletedben-is elő ne mehess? Mitsoda hát ez miért ez illyen vendéggel sok ideig való mulatásodra volna kedved? Nem látok semmit! De ámbár néhai mulandó gyönyörűséggel véle való maradásra édesgessen-is romlandó tested; de kin van az *sententia*, hogy az test földé légyen az melyből vétetett: ugyanis ez a' természetnec meg-változhatatlan rendi, hogy az mellyekből öszve rakattatik, az el oszlásakor ugyan azonokra térjen viszsza. Testből lélekből áll az ember, Teste vétetet az földből, lelke adatot az Istentől: mellyek-is mikor az el oszlatásnak ideje el jő, ugyã azonokra térnek-

meg, *hogy az test földé légyen a' mellyből vétetett, az az lélek penig Istenhez térjen-meg a' kitől adatott.* mert por az test és porrá kell ő néki lenni. Ezt csapá Isten fejekhez első szűleinknec amaz keserves eset után, mellyel magokat méltó örök halálban ejték, és mely miat mi-is maradéki ez el-kerülhetetlen sorsra jutánk. Oh régi boldog állapot, mellyben mérték és határ nélkül való örök életben gyönyörködhetic vala az ember! Hát most? Oh ki keves közzülünk az ki csak 80. esztendőnyi időt élne-is, keveſſebb az ki százat, ritka, s- magát ugyan csudalkozással becsültető példa, a' ki ezen felülmehet! Fel vetette Isten régé az határ követ, és kitsoda mehetne azó által? Tekéncsük meg bár a' meg-változhatatlan természetű s-meg-másolhatatlan beszédű Isten decretomos könyvének minden Tituſuſit minden tétovázás nélkül imide amoda térengő haszontalan csapongásokat ki rekesztő, s- meg- czáfoló törvényét elönkben adgya az, az emberi természetnek romlandó, és ez világi életnek mulandó rövid voltát; *Meg-emészetik az Istennek haragja miatt az mi életünk és meg-romlunk mi az ő busulása miatt* nem külömben mint a' fazékasnak cserepe

repe mellyet könnyen el-ronthat az ember. *El-mulnak az mi napink azte haragod miatt Isten: meg emésztyük az mi esztendeinket mint a' beszédet. Az mi esztendeinknek napjai hetven esztendő, vagy ymennél fellyeb nyolczvan esztendő, és azoknak a' szinte javái-is nyomorusságos faradság, melly mikor el-mulik el- röpülünk!* Ekképpen tészen valláſt amaz Isten népének jó Fejedelme s-Isten házának hűséges gondviselője a' Moses az ember életé idejének rövid voltáról! Nyolczván esztendőt emleget. De oh ki sokã csak felét semérik el! de hogy felét sokan csak harmádát-is nẽ élik-meg! Mert az terméſzetet fogyató halál világi életeket még fűvében le-tapodgya! De ha kiknec Isten ennyi napokat ad-is; vallyon leheté azokban szivét meg-elégétő s-nyugotó tellyes gyönyörűſége: holot azoknac az leg jóbbika-is nyomoruság és faradság? Hát az melyben valami gonosz vagyon! Jaj s-hát az mely egéſzſzen gonosz! Oh nyomorult sors! Oh boldogtalan idő! Oh minden kivánatos gyönyörűſégtűl üreſſ, álhatatlan életnec sorsa! melly maga meg-emiſzti magat! maga magának gyilkosa, fogyatoja! nem kűlömben mint az égő gyertya, melly má-

soknak

ſoknac világoskodván, mágat ottan ottá emésztí, mig nem hirtelen el-aluvásra jút. Illyen az mi életünk mellyet mi magunk emésztünk-meg mint az beszédet! Vallyon nem ezent vötte volté eszében unalommal amaz Istenes életü Jácob Patriárcha? ki midőn az ő hogy már a'kegyetlen fene vad ehel holt torkában esett azonban a'Pharaho: Ægyptomi Király Udvarában sok méltatlan szenvedési után nagy méltoságra emeltetett, szerelmes Josephje által, az nagy ésegnek idején minden cselédestől, Ægyiptomnak választás szerént kivánatosb részeiben való lakásra, bé oktattatot volna: köszönti az királyt s-életének esztendei felől való tudakozására igé nag' maga alázásával ekképpen felel: *Azon bujdosásimnak esztendei száz és harmincz esztendők: kevesek es nyomoruságosok voltanak azok.* Oh világi haszőtalan életet nagy együgyüségben meg-utáló Sz. Jámbor, nem-is akarja életének esztendeit hanē bujdosásnac nevezi, mellyek-is nyomorusággal vóltak tellyesek. Ugyan-is nem élet az nyomoruságnak élete; hanem minden orában bé-köszönő, halálára keszétgető hólt elevenség félig meg-halás. Hát ha mind az kettő egygyût vagyō

mind az

mind az nyomoruſág mind az bujdoſás? Oh melly nagy boldogtalanſág! Oh melly nagy hétſzeres nyavalya! Melly keſerves légyen annak állapottya az ki édes hazáján kivűl bujdoſtában ſzenyved nyomoruſágot ágyban fekvő betegſéget, tudgyák csak azok kik magok keſerves példájokban azt meg-tanulták. Ugyan-is ha az hoſzſzu ideig ſénlő nehéz beteget, még édes rokonſága-is elhadgya, iſzonyodik vér ſzerént való Attyafia-is menni eleiben házáſtárſa még lehelléſétől-is idegen: mit gondolſz a' felől à ki hazáján s- édes Nézetén kivűl, idegẽ nyelvű, ſzokaſú s-földőn ágyban eſik. Bujdóſok vagyűk mindẽ hivek.ugy mint kiknec e' világ nẽ őrőkős hazánk, hanem tsak ideig való maradáſunknac rőládó ſzálláſa. Nicsen itt maradandó váraſunk azt mondgya az Apoſtol, hanem jővendőtt kereſűnk; az a' mi Mennyei őrőkős hazánc, melyben ſok nyomoruſágok által e' keſerves bujdoſáſunkból az halál által kőltőzűnk. Vajha moſt én velem ſzolhatnál minden nyomoruſágoknac féſzke, mindẽ nyomorultaknac penig ugyã valóban meg- probáltatott aczél tűkőre Jób Pátriárcha! kit Iſten mint egy tárgyúl tőtt vala fel mágánac, hogy mikor ſebes nyilait teſtedbẽ

ben ſűrűvén lővöldözné-is igaz hitű hűſéged, dél ſzinben ragyagó nap modgyára mindenek előtt mig ez nap neveztetik tűndőklenéc, kezébé bocsátá a' te Iſtenedhez való igaz hűſégedet, irigy ſzemmel néző Eőrdognec, ki ezer meſterſégének tsalárdſága ſzerént ugyan valobã megis oſtromla ſok izben: ſok ezer barmaidat egy orában véren folyo ellenſéged kezében ſzolgaiddal edgyűtt kéſz prædául adá: kedves gyermekidet, veſzedelmes fergeteggel házat ontván nyakokban, ſzemed elől hirtelen el-ragadá, hogy még hideg tetemeket-is ne láthatnád: teſtedet undok fekélyekkel ugyan bé tapaſztá, mellyek miatt hogy már valami kőnnyebſégedre porban és hamubã gyermek modgyára ültetvén két kezed vérben keverve fel-puffat kelevényidet, éles cserepekkel haſogattatá veled. Feleſégednek, kit életed reményének, keſerűſéged vigaſztaláſának kel vala tartanod, jó Iſtenednek meg-káromlaſára kéſztető mérgesbeſzédekert ſzájját meg-nyitá: boldog állapotodbéli barátidat, mind à veſékig bé hato: éles fegver gyanánt őldőklős-keſervé ſebhető dagályos hamis vádokkal, ártatlanſágodnak lelkedtűl való elpőrléſére

pőrléſére ellened Prokátorul állatá. Igy mindé kőrűled reménlhető ſegétſéget tőled elfogván a' nyomoruſágnak kelevényes fertőjében mindenektűl meg-utáltatot árváúl hagya, mind addig, mig nem ugyan valoban Iſtenedhez valo hűſéged s-e' világ haſzontalan kecsegetéſétől irtozo ſzived, e' világ előt kővetéſre mélto ditsiretes például mind e' mái napig fen maradna. Ekkor tanita ugyan valoban meg-Iſten reá, hogy *az Aſzſzonyi állattul ſzülettetet ember rővid életű, és bűvölkődő haboruſágokkal, el mulik mint az árnyék, és nem állando, határt vetet Iſten az embernek melyłyet által nem hág.* Ugyan-is nem él az ember á mig akarná, ſem meg nem hal az mikor az halált kivánná, mert Iſten kezénél mindeneknek a' kultsa, ki a' mint a' ſzűletéſnek, ugy a' meghaláſnak-is bizonyos idejét meg-határozta. De ha ugyan ſzerivel gondolkodunk az ember világi életének rővid voltárol, nincsen ſenki, a' ki azt ő magán könnyen ámbár jo egéſséggel áldatot légyen meg-is Iſtentől eſzében ne vegye. Gondold-meg ember valamely ſzorgos dolgodra el rendelt idődnek, annak majd fele végezéſében hirtelen el-repűléſét s-veſd őſzve ſok

féle alkalmatlanságokkal meg-nehezittetett világi rövid életednek idejével, nyilvã eszedbẽ vészed felette kevésnek lenni a' napokat a' melyekben éltel: ugy hogy igaznak lenni a' Poétának amaz mondását meg-tápasztalod. *Igen kevés s- kicsiny része az életnek a' mellyet élünk.* De talám láthacz valakit kinek haja szakálla mint az hó meg-fejéredet, sima piros orczája ránczban ment, testebéli ereje el oszlott, jo egésségét táplálo meleg vére meg-hülemedet, erős dologra termet kezei lábai meg-erőtlenettek s-mondodé? hogy sok időtt élt? Nem mondhatod; hanem hogy sok időt ért. Mert talám idejének egy részét kelletlen héjában valoságra adta, melyben erejét kéméletlen vesztegette: más részét, rut nyereség kivánásal futva fáradva, molyok s-rosda meg-emésztésekre valo joszágának keresésébé el-pazarlotta: irigységnek, boszszőkodásnak, haragnak és több efféle erejebéli vérét ki szivo nadályoknak eledelül engedte: avagy penig igyes bajos más ember, nagy szám-adásban járo szolgálattyában sok gondokkal töltötte idejét: meg-lehetet az-is hogy bujálkodásal, ételben italban valo telhetetlenséggel el-fetsérlette:

lette: avagy néhez sénlő betegségben, Colika, aréna, kőszvény, kezeknek lábaknak el esése, hideg lelés, fő fájas, es több egyéb féle navalyákban ágya fenekén nyögvén, minden reá figyelmezés nélkül el-repitett. Mind ennyi sok osztozo felek között mi maradot magának? edgy erőtlen meg-avult dög test, melly-is ezentől semmivé lészen. Igy mulik el az idő, mint az viz el-foly: à ki el-mult viszsza nem vohatod: a' ki jövendő éredé nemé nem tudod: csak à jelen valo perczentéske a' tied ember s-az-is szűntelen valo folyásbă lévén multon mulik, ugy hog' bár száz esztédőnyi időt ért-is valaki, könnyé eszébé vészi melly éretlen korában tálallya váratlan hirtelen halála! Ha a' ti békeséges várakozástokon erőszakot nem tennék K. H. meg-emléteném itt az Sz. Irásnak némely szavait, mellyekben, igen világos tanétás által szép hasonlatosságokban az ember életének rővid és nyomorúságos voltát előnkben adgya. A' mikor az ember életét hasonlittya mezei virághoz, ki mondott szóhoz, beszédhez, árnyékhoz, álomhoz, és egyéb hirtelen el-mulandó dolgokhoz. Láttyuk azt hogy az mezőnek virága a' mig arra jút-is, hogy

az embert szinével, szagával gyönyörködtetheti, sok ártalmas tővisektől, és növését-is tsak nem el fojto gazoktul sértegettetik, mig nem osztán le szákasztatván, vagy à napnak déli melegétül el-égettetvén meg-hervad hirtelen, és helye-is alig tetzik-meg. Nem külömben van az ember életének állapattya melynek ditsősége ha most természeti szépségében vagyon ezen túl oda lesz, mihelt az szomoru halálnak szellője érdekleni kezdi. Ki jő az mondott beszéd az embernek szájából, és el enyészik az levegő égben: a' nyelvnek meg-állásával el-mulik; ámbár hangossága néha imitt amott zengedezzen-is ugy el-mulik az' embernek-is élete nagy hamar és ki kaphatná azt-meg, el-enyiszik hirtelen, ő maga meg-emészti magát! Mitsoda valoság vagyon az árnyékban, és mitsoda állando joság az mulando álomban, melybül az ember fel ebredvén el felejti azt? Illyen az embernek élete, melly kevessé marad es semmi állando gyönyörüséget nem tud adni: meg-tsallya a' ki hozzá ragaszkodik: meg-szégyenül a' ki benne bizik, mert minden reménsége vélle edgyütt oda lesz: gyalázattal tér viszsza, a' ki utánna ered, mert igen gyorsan el repül, nem külöm-

ben mint az szél a' levegő égben, mellyet semmi sebesen repülő Sas nem érhet el: titkosab az, az el lőtt nyilnak utánál, mellyet semmi szemek, és semmi kezek meg nem mérsékelhetnek mert igen hirtelen az ő sebessége miatt két felé vált levegő ég, hellyére mégyen, és ki vészi azt eszében? Igy mulik-el nagy hirtelenségben az embernek élete, és kitsoda igérhet magának boldogságot! a' mint ezt az ember idejebéli minden állapattyának rendes meg-visgálása kinek kinek világosan eleiben adgya. Szégyenlyétek meg hát ti magatokat és pironkodgyatok el, e' mulando életnek tettetes gyönyörűségének szerelmétül el-ragattatot világ fiai: kik annak lépes méz gyanánt reátok kőszönt, azőban halálos méreggel töltőt poharával annyira megrészegettetek, hogy életeteknek rővid voltárol ingyen meg se emlekezhessetek: annál inkább a mennyei örők életnek gyönyörűsége, e' világnak áll-ortzás szépségével lelketek örők veszedelmire meg-elégedet s-ahoz ragaszkodo szivetekben, semmi állando kivánságot nem indithat: jele bizony hogy è ditsőséges életet nem akarjátok élni; de leszen olly idő mivel e' világ

héjában

héjában valoſáginak imádáſára meg-hodoltatok, a'mikor érdemlett béreteket a'ti Atyátok e' világnak Fejedelme az ördög meg-adgya-vennétek akkor az életet ha adattanék: vagy keresnétek az halált-is, de el fut elöttetek: ohajtotok valami kis éy helyet, de az-is nẽ engettetik; tinektek sõt tuttotokra légyé az, hogy még lelketek teſtetek meg-emésztésére készittetett tüzben valo kinlodáſtokkor, tsak nyelvetek hivesétésére valo vizecskét-is senkinél nem találhattok! Mi pedig Istentül örök életre fel-vétetett, Chriſtus orſzágabéli hivek, kiket Isten még e' nyómorult világi életben bujdoſtat, ismérjük-meg jobban jobban életünknek rövid voltát, ne ragaſzkodgyunk ahoz; hanem inkáb lelkünket amaz Mennyei örökös hazának kereséséré fel emelt fövel serkengessnk. Ellyünk a' rövid alkalmatoſsággal, árron-is meg-vegyük azt, mert az idök gonoſzſzok. Ellyünk penig à mig Isten azt mi nékünk engedte ugy, hog' à mikor à mi megoſzlattatáſünknak boldog reménségü orája bé lépik, találtaſſunk olly jo el-készült lélekkel, hogy e' mi romlando ſátorunkbol valo le-vetkezésünk, légyen à mi mennyei örökös hajlékunkban valo fel öltöztetésünk. Hátra

Hátra vagyon Istenes K. H. hogy e' világi nyomoruságos életnek rövid voltát, a' mennyei örök életre valo jo keszétgetéstekkel a' néhai, immár lelkére nézve Istenben boldogult, testére nézve pedig, a' tenkéntetre szomorú, gyászos koporsoban tétetett Tekéntetes Méltoságos GROFF RHEDEI FERENCZ Uramnak, dicsiretes hirdetésére méltó, jeles példájában igéretem szerént rövideden ki-mutassam.

A' ditsőséges Isten, ki szabados uraságában, a' mint minden ember életének határát elrendelte; ugy e' méltoságos Urral is tselekedett: kinek világi idejére, nem nyolczvan, nem-is hetven; hanem ötven-négy esztendőket szabadosan engedett: keveseck, de bár tsak azok; oh de bár tsak fele, oh de harmada lehetett volna, nem tsak létének; hanem ugyan életének ideje! de méltán azt mondhatom rolla, a' mint amá nagy Jákób Patriárcha maga felől: *bujdosásinak esztendei voltak, és nyomoruságokkal tellyesek.* Mert, mihelt tsetsemő-korától fogván, ditsiretes nagy emlekeztető uri szülék által mind házis-mind közönséges Oskolákban, az Istenes

kegyes életben és tiszteſséges tudományokban, haſznoſan s-Iſteneſſen neveltetett volna, Iffiui idejét, Hazája ſzolgálattyára magát készitgetvén a' Méltoſágos Erdélyi Fejedelmek s-Fejedelmi Urak mellet mindenek példájára ditſireteſſen költötte-el mind addig, mig Iſtenéhez s-Hazájához a' Sz. házaſság által magát inkább kötelezné: mellyre nézve-is az Haza tölle vött ſzolgálattyának érdemét nagyobb köteleſséggel Máramaros és Bihar Vármegyékbéli Fő Iſpánſágra valo válaſztatásbã, mint meg annyival nagyobb s bajoſab ſzolgálattya kivánáſsal megtetézé. E' ſzegyény hazához valo, ſokſzor Iſtés éberek előtt meg probáltatott igaz hűſége vitte mid ezek után añyira, hogy a'mikor az Hazábã a' népnek pihenéſt ſzerző s-jo csendeſségben igazgató Fejedelem kivántatni élő, Erdélynek ſzabados válaſztás ſzerént érdemes méltóſágos Kegyelmes Fejedelmévé tétetnék: hogy itt-is, addig-is az Haza javará költött rövid idejének jutalmát nagyob s-terheſſebb ſzolgálatra valo méltoztatáſsal veñé. E vala azaz idő melybẽ à Méltoſágos Ur Méltoſágos tiſztibẽa' ſzegény Hazának akkori hanyatlott s-márdúlő felben lévő

ben lévő békeségetskejének épitgetésére haſználhat vala. De e' vala az a' Méltoſágos Tiſzt-is, melyre máſok ſok ezer ſzéteknek ki ölött véreké mint meg-annyi folyó patakokő eveſzkéltenek: mellyért, ſok ártatlanoknac életec meg-becsülhetetlen árroc fizettetett, mellyért máſoc mind a' végig tsatáztanac, miglen oſztán magokat világ tsudájává tévén, Iſten tsudálatos rettentő itiletinec emlekezetes példái lőnec, a' ſzegény Haza penig rongyollott darab puſztává fordéttatek! De tsudáld ez kegyes URNAK minden rendiben bölcseſséggel mérſéklett ſzelidſégét! nem akara ez Méltoſágos Fejedelem tsak edgy ártatlannak-is vérében lélekzeni, nem akará méltóſágát más igaznak életivel takargatni; akara inkább Méltoſágos Tiſzti nélkül el-lenni, mellyet ſzokſzor ſokak hallottára-is mondott. *Nem kell* (ugy mond) *ennékem ſenki Méltoſága; áldaſsék Iſtennek neve érette, hogy én miattam egy kereſztyen lélek-is nem veſzett.* Igy nagy ſzelid engedelmeſségben Méltoſágos ſzékit el-hagyván, tiſztit le-tőtte, mellyben bár mind halálig marad vala! ugyan-is ha maradhatott; volna! De vallyon s ez után valo ideje volté boldog

életének ideje? Oh bár lehetet volna! De a' mikor már közönséges gondgyának terhét némelly részben le-tötte, az Ur Isten a' sok személybéli nyomoruság viselésben, szenvedésben, mert más odik Jóbbá tévé. Szép joszáginak nagy részét, a' szegény Hazának nagy részivel edgyütt a' pusztító ellenségnek kezében prædául adá: nem sok idő mulva ismét edgyetlen edgy szerelmes Fiát méltoságos Grof Redei Laszlot, à keserves halál altál szeme elöll el-vivé à kinek mind maga, mind a' szegény Haza mikor örülhetne, tölle job korában hértelen meg-fosztá. Ezt tsak hamar ágyban ejtö keserves nyavalyája ugyan szaguldva követé, melybé majd egész háró esztédö kig meg-orvosolhatatlául sénlödök. Boldog lél Jób Patriárcha! kit Isten kár vallásod utan, hét annyi jokkal szenvedésid utánn, jó élettel s boldog állapattal meg-vigasztala e' világon-is; de a' Méltoságos Urnak ugyan az nyavalya rekeszté-bé szomoru halállal világi rövid életének nyomoruságit! Igy lön a' Méltoságos Grof e' világi rövid életének példája!

De vallyon el-multé tülle világi rövid élete ha-

te haſzontalan? Bizonyára nem! mert abban kereſte amà mennyei örökös hazát, mellyet már lelkire nézve meg találtt ebben készitgette magát abban valo örökös lakáſra melyben már él és gyonyörködik lelke: mellyet-is ſzent kegyes maga viſeléſével példáúl ekképpen hagyott. Summája egéſz életebéli Mennyei hazában menni kivánkozó készületinec, volt az Iſteni félelemben gyakorlott ſzent, kegyes élet, mellyet ritka példában, nagy emlekezettel igy vitt véghez.

A' mig Iſten vidám erejét nálla meg-tartotta (ſőt gyakorta ereje felett-is tselekedvén) minden nap Télben s-Nyárban reggel három orán legalább, fel-kőlt, s-maga házában, magánoſſan, egy s-más fel órát-is ſzent, kegyes, elmélkedéſekkel, könyörgéſekkel, véghez vivén udvara népe közzé ki jött s-közönségeſsen vellek Soltár éneklés után imádkozott, Bibliát olvaſott, és amà minden kereſztyén ember házánál lenni kellő *Praxis Pietatis* nevű könyvet, maga ſzáz ſzakaſzokban el-oſztván, minden nap olvaſta nagy ſzorgalmatoſsággal. Az eſtvéli órákon hasonlóképpen cselekedvén az e-

géſz napot maga; és udvara népe, ſzent kegyeſ-
ség gyakorlásában töltötte-el, mely hűségeſſen
penig minden nap, bizonság erre az egéſz ud-
var. A' Szent Biblia olvasás körűl való mún-
kát válaſztotta magának oly kiválképpen való
ſzorgalmatoſsággal, hogy a' maga ſzemeivel ti-
zen-ötſzör olvaſta által. Oh dicsőſséges eml-
kezetű példa! követte ebben ama' bóldog eml-
kezetű Méltóságos első RAKOCI GYÖR-
GYÖT. Erdélynek kegyelmes, érdemes, ő-
rök emlekezetre méltó nagy Fejedelmét: ki-is
magának a' ritka példában még az idegen nem-
zetek előtt-is halhatatlan emlekezetet hagyott
s-hágy e' Méltóságos Ur-is ez utánna. A' mi-
kor Iſten a' nyavalyának ſullya miatt magának
azt nem engedte, hogy a' maga ſzemeivel ol-
vashatná a' Szent Bibliát, máſokkal-is azt ſzün-
telen olvaſtatta, ugy hogy huſz vagy huſzon-
ötſzör-is a' maga fülei hallására máſokkal ol-
vaſtatta által a' Szent Bibliát. Mely ſokſzori ol-
vasásból s-hallásból a' Biblia ſzavait-is ugy
meg-tanúlta, hogy a' mikor fogyatkozáſt hal-
lott az olvasásban, magátul-is azt el-igazitotta.
Innen vötte vólt magának azt a' nagy hitet, mel-
lyel

lyel minden keserűségiben álhatatossan Christusa mellett meg-maradott; sőt mindeneket semminek tartván édes Christusához egyenes hitbéli szeretettel ragaszkodott !. De vallyon latta-é e' nagy hitnek valami gyümölcsét a' szegyény Haza? Ha én erre semmit nem szollok-is (mivel nem is tudom mindeniket: ugyan is ki tudná e' Méltoságos Urnak sok joságos tselekedetit és vélle szűletet kegyességét ugyan szerivel elő adni) eleven példái vannak ennek a' szegyény Hazának majd minden szegeletiben, Tegyenek bizonyságot itt én velem a' Nagy Szombati, Cassai kereszтyén Reformata Eccleſiák nevezetesben: szollyanak a' S. Pataki, Debreceni, Szatmari, és több helyekbéli Oskolák kiket esztendőn-ként illendő kegyes adakozásával segittett, szollyanak sok helyeken joszágában lako Tisz. Prædikátorok; nevezetessen penig, idegen Országokban a' tiszteséges tudományok mellet nyomorgó, sok költéssel élő becsülletes, jo reménségű Iffiuság, tegyen itt ma bizonságot, kiket panasz nélkül, bő költségével egy-nehány esztendőkig táplált, kik közzül, csak a' kiket en

tudok,

tudok, egy-néhányat számlálhatnék. Hát ti szegény Rabok! kik kóldúlástokkal kereſitek még életeteknek-is ſzabadságát, és minden alamiſnával élő ſzegények; nem ezen kegyeſségéből vetteteké ſokſzor réſzt? kiknek panaſz és unalom nélkül bővön adakozott, sőt nem mult-el a' nap tolle hogy alamiſnát né adot volna; ugy hogy azt tartotta nyereſégnek ha mit az Iſtenének az Iſtenéből ki ſáfárlott. Itt kereſte magának azt a' mennyei kéncset, mellyet a' roſda meg nem emészt, ſem a' lopo tolvajnak keze el-nem viſzen! Itt utált-meg mindeneket, tartván azokat tsak ganéjnak édes Chriſtuſsa ſzerelmének nagy voltáért, mely lelkében el fáradhatatlan vigyázáſsal mindenkoron őrt állot, ugy hogy még emlekezetit-is világi ſzorgalmatoskodásban járo dolognak nehéz füllel hallotta, nem hogy elméjét arrol valo nehéz gondolkodáſsal fáraſztotta volna, mert édes Chriſtuſsához ragadot volt el-valhatatlanul ſzive, őtet fogta volt-meg el-bocsáthatatlanul erős hitinek keze; ő benne akart találtattni; ő vélle kivánt edgyűt lakozni; mert azt koſtolta volt-meg a' Sz: Pállal mindennél jobnak lenni őtet

ni őtett tartotta fő boldogságának, őtet koſtol-
ta volt-meg lelkét meg-elégéthető fő javának
mellyben-is minden ſzükſégének tellyeſségét
bűſéges meg elégedéſsel fel találta. Igy kéſzit-
gette magát e' Méltóſágos Ur világi rővid éle-
tében mennyei őrők életének el-vitelére: mely-
ben magát mindennek a' ki ezeket moſt én tűl-
lem; vagy ennek utánna akarkitől hallándgya
emlekezetes példáúl hadta!

Vagyon hát itt kit ſiratnod, igye fogyott
ſzegény Haza; közelebb nemes Erdély Orſzá-
ga: edgy néhai Méltóſágos érdemes kegyelmes
Fejedelmedet, egéſz életében jo bekeſségedre s-
haſznodra vigyázó s-meg-maradáſodat ſzive
ſzakadva ohajto s-műkálkodo méltoſágos Fia-
dat! Igy ſzedi ki Iſten te belőlled, azokat, a'kik-
nek életek a' te meg-maradáſodra s-haſznodra
lehet vala! Vagyon kit ſiratnotok Nemes Má-
ramoros és Bihár Vár-megyék: egy kegyes Fő
Iſpántokat. Közelebb s-kiválképpen Nemes,
Máramoros Vár-megye, edgy, nem teſti ugyan;
de meg-maradáſodra minden gonoſzid közőt-
is ſzűntelen vigyázo, jo gond viſelő édes Atyá-
dat, ki a' te békeſségedért, teſtebéli erejének

arany, ezüst kintsének és akar mi javának-is nem kedvezett, tsak tégedet másokhoz képest tsendességben az Hazának sok gonoszi között-is meg-maraszthasson. Bizonyára méltán tehát az ő halála tenéked Máramoros, *amara mors*! Vagyon kit siratnotok kereszтyén Eccleſiák s-Oskolák, egy Istenes kegyes *Patronus-tokat*; ki minden szükségetekben veletek dajkálkodo, segető, táplálo édes Atyátok vala! Vagyon kit siratnotok, sok földet kevés alamisnáért fel koldulo szegény Rabok és minden szegények, kik előtt e' Méltóságos Urnak ajtaja szabad hozzá menetelre mindenkor nyitva volt! Vagyon kit siratnod (hogy közelebb szollyak) te néked e' setét koporso körül keserves gyászban állo Nemes udvar! kit siratz-te magad jol tudod: azt a' te kegyes Attyádat s- méltoságos Uradat, a' ki te előtted minden kegyeſségnek s- Istenes életnek uttya példája vala: a' kiért te-is Nemes udvara; mindenût jo hirrel, névei méltoſsággal hires valál: most már árva vagy!

Vagyon kit siratnod; de oh mely nehéz itt mármostólszór énnékem tégedet meg-szóllita-

nom

nom Méltóságos, de keſerves Arva BETHLEN DRUSINA Aſszonyom! E' Méltóságos GROF URNAK harmincz négy eſztendők alatt ſzerelmes hiteſe, nyomorúságinak reminye ſegéde, moſt már halálán meg-keſeredet Arva özvedgye: ſok keſerűſégeknek Leánya, kit valoban keserűſéggel illetett a' Mindenható immár ſok izben! Sirnál ha ſirhatnál; volna-is min ſirnod. De tsuda, hogy egy tsepnyi nedveſség ſzemeidből fatsarodhatik: mert ha egyben gyűjtethetet volna (tudom ugyan Iſten tömlőjeben mindeniket ſzámán bé ſzedte) a' néhány eſztendők alat ſzemeidből ki folyt könyveidnek vize, nem hetſzer fórőſzthetnének megbeñe! Adgyaké hát én ezekhez többet? Nē adok; hanem e' méltoſágos Férjednek, (kinek hideg tetemit-is ezentúl ſzemed elől el-bocsátod) példájával, e' világi rövid életnek, (melyben mig bujdoſol) nyomoruſágirol emlekeztetlek. Tudod jol ſzenyvedéſit: mert ezekben edgyűtt ſzenvedő hites társ voltál. Tudod Iſtenes, kegyes, jo maga viſeléſét, mert azokban edgyűtt munkálodo hites társ voltál; moſ egyedűl keſerűſéget ſzenvedő árva vagy! Nen

vagy egyedůl, veled Iſtennek az à jo lelke, a' ki eddig erőſsitett, előtted vannak ſok ſzenteknek példái à kik vigaſztaltak. Kőzeleb előtted Méltoſágos Férjednek ditséretes példájá: kit à mit hogy életében Iſteneſsen ſzerettél, kegyeſség gyakorláſában kővettél, ugy holta után-is kővetője légy! Mig Iſten itt akar bujdoſtatni, rővid életedet adgyad a' mint eddig, ugy ennek utánna-is à Mennyei őrők hazának kereſéſére a' melybé oſztã né ſirſz, né keſergeſz: mert el-tőről az Iſten minden kőnyhullatáſt ſzemeidről, és végnélkůl valo életnek győnyőrűſégével meg-elégiti a' te lelkedet, Amen! Amen!

ESZÉKI ISTVÁN.

M. ACADEMIA' KÖNYVTÁRA

DUPL. VENDITUM BIBL. ACAD. HUNG.

vagy egyedûl veled Istennek az à jo lelke, a' ki eddig erősitett, előtted vannak sok szenteknek példái à kik vigasztaltak. Közeleb előtted Méltoságos Férjednek ditséretes példájá: kit à mit hogy életében Istenesen szerettél, kegyesség gyakorlásában követtél, ugy holta után-is követője légy! Mig Isten itt akar bujdostatni, rövid életedet adgyad a' mint eddig, ugy ennek utánna-is à Mennyei örök hazának keresésére a' melybé osztá né sirsz, né kesergesz: mert el-tőről az Isten minden könyhullatást szemeidről, és végnélkûl valo életnek gyönyörűségével meg-elégiti a' te lelkedet, Amen! Amen!

M. ACADEMIAE KÖNYVTÁRA

ESZÉKI ISTVÁN.

DUPL. VENDITUM BIBL. ACAD. HUNG.

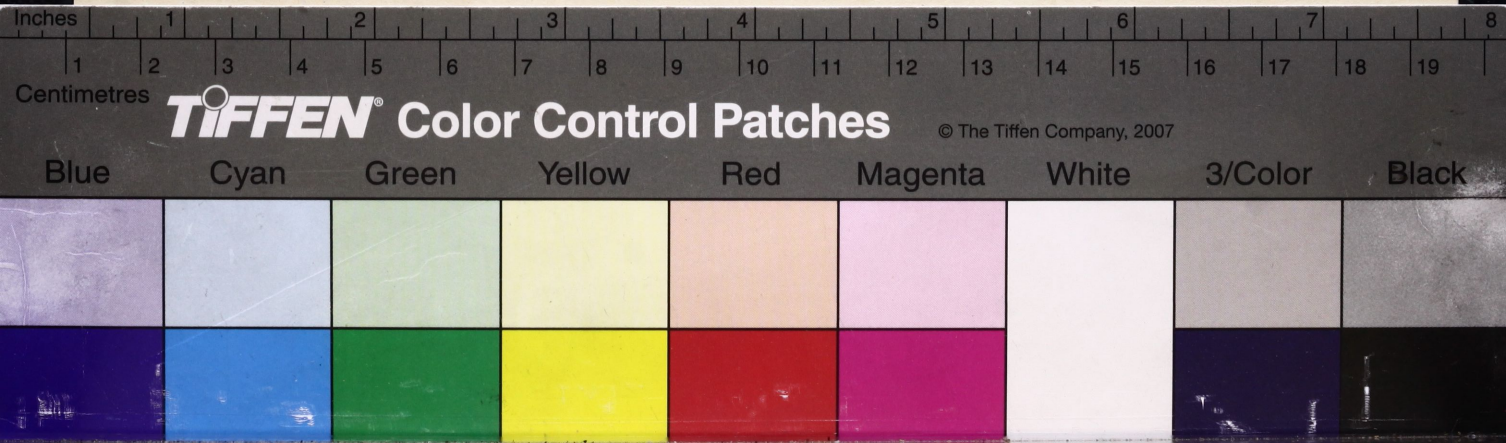
Inches
1
2
3
4
5
6
7
8
Centimetres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black